

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
TEOLOGICKÁ FAKULTA
Katedra filosofie a religionistiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

MODLITBA SMÍŘENÍ V ZÁPADNÍCH ČECHÁCH

Autorka práce: Marie Haklová
Studijní obor: Náboženská výchova a etika
Forma studia: kombinované
Vedoucí bakalářské práce: Doc. Mgr. Jaroslav Vokoun Th. D.
2008

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Doc. Mgr. Jaroslavu Vokounovi Th. D.
za trpělivost, nové podněty a metodické vedení práce.

OBSAH

ÚVOD	6 - 8
1. Komunita Taize	9 - 10
1.1. Duchovní základy komunity Taize.....	10
1.1.1. Cluny	10 - 12
1.1.2. Clairvaux	12 - 13
1.2. Bratr Roger	13 - 16
1.2.1. Ekumenismus z pohledu bratra Rogera.....	17
1.2.1.1. Vztah a spolupráce mezi generacemi	17 - 18
1.2.1.2. Setkání s těmi kdo nemohou věřit.....	18 - 19
1.2.1.3. Opětovné nalezení jednoty s chudými.....	19 - 20
1.3. Bratr Alois	20 - 22
2. Modlitba se zpěvy Taize	23 - 24
2.1. Příprava modlitby	24
2.2. Příprava vhodného místa.....	24 - 25
2.3. Doporučený průběh modlitby se zpěvy z Taize	25
2.4. Hudba a meditativní zpěv.....	28 - 29
2.5. Texty písní.....	29 - 30
3. Západní Čechy	31
3.1. Vymezení pojmu Sudety	31 - 32
3.2. Specifikum místa.....	32 - 33
3.3. Odchod původních obyvatel.....	33 - 34
3.4. Dosidlování novými obyvateli	34 - 35
3.5. Současná atmosféra společnosti	35 - 36
3.6. Duchovní klima prostoru.....	36 - 37
3.7. Poválečné období	37 - 39
3.8. Křesťanská přítomnost	39 - 40
3.9. Provizorium západočeských křesťanů.....	40 - 41
4. Modlitba smíření	42
4.1. První modlitbyv duchu Taize u nás.....	42
4.2. Rozhovory	43
4.2.1. Alfréd Kocáb	43 - 44
4.2.2. Marie a Jiří Kaplanovi.....	44 - 45
4.2.3. Martina Hošková.....	45 - 47
4.2.4. Eva Jelínková	48
4.3. Plzeňské modlitby	48
4.3.1. Pavla Ženíšková	48 - 49
4.3.2. Lukáš Petrlík	50 - 51
4.3.3. Karel Řežábek	51 - 52
4.4. Mimoplzeňská setkání.....	53
4.4.1. Robert Frouz a Hana Plavcová.....	53
4.4.2. Petr Bubeníček	54 - 55

4.4.3.	Vladimíra Bělunková	56 - 57
4.4.4.	Zuzana Kalenská	57 - 58
4.4.5.	Ivana Čamková.....	58 - 60
4.5.	Výsledky rozhovorů	61
4.5.1.	Modlitba a její forma.....	61 - 63
4.5.2.	Vznik společenství v naší republice	64 - 66
4.5.3.	Volba prostoru.....	66
4.5.4.	Společenství a jeho podoba.....	66 - 67
4.5.5.	Laici a duchovní	67 - 69
4.5.6.	Vztahy mezi společenstvími	69
4.5.6.1.	Přínos kontaktů mezi společenstvími.....	70 - 71
4.5.6.2.	Důvody a důsledky izolovanosti jednotlivých skupinek.....	71 - 72
4.5.7.	Město, malé město, vesnice	72
4.5.7.1.	Možnosti setkání ve městě	72 - 73
4.5.7.2.	Malé město, vesnice a jejich potenciál.....	73 - 74
4.5.8.	Další rozměry setkání.....	74 - 75
4.5.9.	Rizika vývoje	75
	VÝSLEDNÉ HYPOTÉZY.....	76
	ZÁVĚR	77
	Seznam literatury.....	79 - 83

ÚVOD

Žiji v pohraničí a až dnes si uvědomuji, jak zásadně tato skutečnost ovlivnila můj život. Tato práce se věnuje otázkám, které se otevírají před křesťany z těchto oblastí. Specifikum tohoto kraje má mnoho podob: přírodní bohatství i lidskou chudobu. Nese v sobě příběhy o opouštění a hledání nového domova, je křižovatkou cest vedoucích na východ i západ, prostorem odklonu od víry i hluboké zbožnosti a obětavosti věřících. Je místem, které člověka ve víře zocelí nebo oslabí, ale rozhodně jej podrobí testům opravdovosti.

Společenské i náboženské klima západních Čech je dodnes narušeno agresivním válečným i poválečným obdobím. Proto mne velmi zaujaly postoje a priority komunity Taize, hledající smíření a odpuštění. Věřit a mít naději, i v situacích slabosti a bezradnosti, zachovat si důvěru a i v těžkých podmínkách jednat velkoryse a vždy s laskavostí, takový byl způsob života převora komunity bratra Rogera Schutze. Když se mi poprvé dostali do rukou jeho deníky, hleděla jsem s úžasem na slova o Boží dobrotě a touze po člověku, četla jsem věty pojmenovávající s lehkostí složité problémy dnešní církve i společnosti. Způsob myšlení byl současný a nezvykle přesně vystihující naši přítomnost.

Je překvapivá historická, společenská i duchovní blízkost toho, co bratr Roger zažíval v době druhé světové války v malé vesnici v Burgundsku a toho co zažíval náš západočeský kraj za války i v době po ní. Brzy se však paralela vytratila, rokem 1948 se naše cesty rozešly. Znovu se objevila v Rogerových vzpomínkách, zapsaných do deníků v sedmdesátých letech. Naše společnost si objevuje to, co již před více než třiceti lety popisoval převor z Taize.

Cílem práce je pohled na nezajištěnost jako na inspirativní možnost vedoucí ke smíření mezi lidmi, ať už v období komunismu nebo v době dnešní. Některá místa západních Čech jsou územím, které zůstává jakýmsi způsobem nezajištěno a právě odtud pramení jeho charisma, pokud toto provizorium přijmeme. Může se dokonce stát, že ona nezajištěnost se promění v jeden ze zdrojů obrody a budoucích tváří místní víry, která se v tomto prostoru rychle vytrácí.

Modlitba smíření poskytuje prostor k vlastní aktivitě laikům, dává jim příležitost k většímu duchovnímu zrání. Jednání komunity Taize je pro naši situaci inspirativní. Tato nová naděje, rodící se nenápadně v ústraní, je spojena se slovy odpuštění a smíření, ať už v souvislosti mezinárodní, ekumenické, ale vždy v přímém vztahu člověka k Bohu a k dalšímu člověku. Jsme zde tolik opuštěni, je věta, která rozhodujícím způsobem zazněla při vzniku komunity v Taize. Slova staré ženy se staly pobídkou k novému začátku. Tato slova zaznívají často i v pohraničí, ale neslyšíme je jen z úst nejstarší generace, často zaznívají i od mladých lidí, kteří se cítí být hluboce osamělí. Modlitba Taize, nabízí jednu z možností jak tuto opuštěnost a vyprahlost proměnit v podobu setkání, a tak vytvořit společenství, které v sobě nese poselství o smíření a nabízí pomoc při jeho hledání. Její meditativní charakter pomáhá překonat obtíže v komunikaci mezi křesťany různých církví a je přijatelný i pro hledající.

Metodou použitou během teoretické části práce je analýza obsahu textu. Použitá literatura má dva základy. Jako první jsou využity texty bratra Rogera, zejména jeho deníky z let sedmdesátých a osmdesátých. Druhým pilířem se stala literatura zabývající se západočeskou minulostí s důrazem na české pohraničí - Sudety.

Teoretická část obsahuje kapitoly o založení komunity Taize, bratra Rogerovi a jeho ekumenických postojích. Částečně se věnuje i osobě současného převora komunity, bratra Aloise. Popisuje také modlitbu smíření, kterou bratři doporučují a historii zpěvů.

V praktické části je popsán vývoj západočeského kraje v poválečném období. Dále jsou přiřazeny nestrukturované rozhovory s organizátory modliteb smíření v Praze, Plzni a z menších měst nebo vesnic v západních Čechách. Také výpovědi organizátorů těchto modliteb jsou shrnuty v kapitole **4.5. Výsledky rozhovorů**.

Během rozhovorů, jsem se setkala s řadou lidí, kteří testem ryzosti prošli se ctí, ať v době komunismu nebo po jeho pádu. Jejich ekumenická otevřenost se stala hybatelem nového způsobu setkávání v modlitbě. Snažila jsem se zaznamenat alespoň malou část tohoto vývoje a také srovnat možnosti

takového společenství ve městě nebo na vesnici. Modlitba smíření není jen jedním z mnoha duchovních programů, připravujících nekonfliktní ekumenické setkání. Její největší přínos spatřuji v myšlence, že smíření je i po velkém sváru možné.

Bratr Roger žil v blízkosti hranic a znal projevy nenávisti, zničující obě strany. Zažil postoje totálního odmítnutí odpustit. A přesto tento tichý muž doufal, důvěřoval a neztrácel naději.

1. Komunita Taize

Zakladatel komunity Roger Schutz přišel v roce 1940 do chudé vesnice v Burgundsku s úmyslem založit malou fraternitu protestanských bratří, kteří by žili řeholním životem.¹ Brzy po válce je původní život komunity velmi jednoduchý, otevřený pohybu bratří, kteří se nezavazovali celoživotně.² Roku 1948 je povoleno v místním katolickém kostelíku sloužení katolických i protestanských bohoslužeb.³ Postupně se u bratří stále více objevovala myšlenka na věrné manželství s církví, závazek na celý život. Roku 1949 bylo v komunitě již sedm bratrů, symbolický počet pro odvážný krok. Sedm statečných mužů se rozhodlo k řeholním slibům chudoby, čistoty a poslušnosti.⁴ Roger, představený první protestanské komunity, připravil základní verzi řeholních pravidel. Charakteristickým pro jeho práci, se stala průběžná úprava a změny v těchto pravidlech, tedy stálé hledání, kterým provázal svou práci i duchovní formování komunity. Počet bratří byl zprvu zamýšlen kolem ideálních dvanácti mužů, přesto se komunita stala domovem více jak devadesáti bratří, s trochou nadsázky tedy můžeme hovořit o nedobrovolném úspěchu.

Padesáté roky jsou v komunitě prostoupeny prvními cestami bratří do chudých krajů tzn. neuralgických bodů světa.⁵ Tato místa plná bolesti a beznaděje začali bratři navštěvovat a dlouhodobě v nich žít. Často v tvrdých podmínkách ve společenství s místními lidmi. Cílem nebyla evangelizace nekřesťanů, ale spíš o naslouchání a poskytnutí podpory potřebným. Bratr Roger se účastnil těchto cest, během kterých vznikaly dopisy z pouště. Po dobu několika týdnů vznikal krátký text, dopis,⁶ v němž prostředí velké bídy znovu odkrývalo to podstatné, co nám bývá ukryto pod hromadou odpadků blahobytu.

Bratři začali cestovat i do východní Evropy, většinou tajně, jako turisté. Program cesty nebylo možné příliš plánovat, ale bylo v něm dostatek prostoru pro

¹ srov. SCHUTZ, R. *Žít dnešek s Bohem*, s. 70.

² srov. Tamtéž, s. 70.

³ srov. Tamtéž, s. 70.

⁴ srov. Tamtéž, s. 70.

⁵ srov. Tamtéž, s. 70.

⁶ www.taize.fr.

postupné kontaktování domácí církve. V roce 1962 byl v Taize zbudován chrám Smíření, ve kterém se bratři dodnes modlí.⁷ S velkou nadějí bratři v komunitě přijali 2. vatikánský koncil. V 60. letech začali přijímat do komunity i katolíky.⁸ Bratři známí svou pohostinnou povahou stále více přitahovali poutníky z různých zemí. Začíná se rozvíjet tradice poutí do Taize. V druhé polovině 60. let komunita zažívá zvyšující se příliv návštěv, hlavně mladých lidí. Přicházejí noví a noví poutníci různého vyznání i národnosti. Velkorysá pohostinnost provází návštěvy v Taize, bratři rozpoznávají, že v hostu přijímají Krista. Osobní a vřelé přijetí komunity by tolik neudivovalo, kdybychom nevěděli, že poutníky v létě počítáme na několik tisíc týdně.⁹ Stále nové a nové tváře a příběhy, další duše hledající povzbuzení. Vyčerpávající, ale důsledná služba bratří stojících po každé večerní modlitbě v chrámu, povzbuzuje mladé lidi k rozhovorům. Mnoho názorů v mnoha jazycích světa.

1.1. Duchovní základy komunity Taize

Dvě místa formovala křesťanskou duši burgundské krajiny. Byl to klášter Cluny, místo odkud se začala po velké části Evropy šířit reforma církve. A dalším sloupem víry těchto míst se stalo Clairvaux, klášter spjatý s životem svatého Bernarda. Tento duchovní odkaz přijal i bratr Roger, kdy se brzy po studiích rozhodl navštívit Cluny, aby v kraji hledal místo pro budoucí komunitu.

1.1.1. Cluny

Z velké slávy kláštera zbyla pouhá desetina zdí a budov, vše ostatní bylo zdevastováno a rozkradeno během Francouzské revoluce a po ní. Z kláštera se stal v 18. století kamenolom.

Přesto i dnes vnímáme s údivem místo reformující nejprve sebe samo a teprve potom další část Evropy. Cluny si Roger vybral úmyslně, byl přitahován místem, ve kterém se projevilo milosrdenství Boží ruku v ruce se skutkem

⁷ srov. SCHUTZ, R. *Láska nad všechnu lásku*, s. 115.

⁸ www.taize.fr.

⁹ srov. SCHUTZ, R. *Láska nad všechnu lásku*, s. 114.

obnovy.¹⁰ Láska a obdiv mu zůstali po celou dobu života v komunitě a stále se k nim vracel, navždy inspirován jednáním benediktinských bratří.

Založení kláštera roku 910 vévodou Vilémem Aquitánským bylo rozhodným vykročením proti smutnému využívání církve a její moci.¹¹ Klášter patřil přímo pod papeže, kterého podporoval. Bratři žili intenzivně v rytmu liturgie. Řadu let byla ustavičně sloužena mše svatá. Jeden kněz skončil a druhý právě začínal, ve dne i v noci stále dál. K modlitbě se přidal skutek přísné evangelijní chudoby, během které bratři denně zvali ke svému stolu hladové. Obrovský duchovní a sociální rozměr byl evidentní. Stal se inspirací i pro komunitu Taize, která přijala tento vzor a dnes důsledně pomáhá a povzbuzuje ostatní křesťany k solidaritě. Mniši podporovali klid zbraní v době vánoční, v čase Velikonoc a právo azylu v kostelích. Odmítali obchod s otroky, nedělní práci na poli a jiné ničující požadavky vycházející od ničím neomezené šlechty.

Heslo: „*Chceš-li reformu, začni nejprve sám u sebe*“¹² přinášelo brzy své plody. Kolem dvou tisíc dalších opatství ve Francii a Španělsku se přidalo k této strhující obnově církve.¹³

I zde nacházíme blízkost, Taize se nechce stát hnutím nebo další církví. Nerozděluje, ale začíná vždy u sebe. Z nepatrné vesnice vyvěrá pramen důvěry nejen do Evropy, ale i do dalších kontinentů. S myšlenkami clunského opatství se seznámil také svatý Vojtěch.¹⁴

Reforma pomalu po desetiletí překonávala hranice, aby tak postupně formovala církve i v Římě. Nikoliv oddělením se od Říma, ale přímo uvnitř církve. Někteří z bratří byli postupem času zvoleni na Petrův stolec. Je smutnou pravdou, že právě za jednoho z clunských papežů, Lva IX., došlo k nešťastnému rozdělení církve východu a západu. (1054)¹⁵ Snad o to větší touha po jednotě se projevovala v historii kláštera dál. Velkým požehnáním kláštera byli jeho

¹⁰ srov. SCHUTZ, R. *Láska nad všechnu lásku*, s. 110.

¹¹ srov. MALÝ, R. *Církevní dějiny*, s. 96.

¹² Tamtéž, s.97.

¹³ srov. FROLICH, R. *Dva tisíce let dějin církve*, s. 84.

¹⁴ srov. MALÝ, R. *Církevní dějiny*, s. 97.

¹⁵ srov. Tamtéž, s. 97.

představení. Mezi nejpřednější opaty patřil Petrus Venerabilis.¹⁶ Tento svatý muž v době dvojpapežství neváhal prosit jednoho ze zvolených papežů, aby opustil svůj úřad a záměrně „ve jménu jednoty“ prosil právě toho, který byl jeho spolubratrem z Cluny.

Obdivuhodná reforma našla po tisíci letech své následovníky. Bratři v Taize tedy znovu každý den začínají sami u sebe.

1.1.2. Clairvaux

Druhým centrem náboženského života Burgundska byl po staletí klášter Clairvaux. Místo je spjaté s osobou svatého Bernarda. Ten vstoupil do cisterciáckého kláštera v Citeaux¹⁷ v pouhých 22 letech. Jeho jednání natolik oslovilo bratry a přátele, že vstoupili do kláštera také. Bernard byl vyhraněná osobnost a již v 25 letech byl opatem.¹⁸ Velice brzy se stal evropsky uznávanou osobností, které naslouchali papežové i panovníci. Jeho vliv sahal daleko za hranice církve i Francie, stal se zdatným diplomatem. Vynikající kazatel a mystik kritizoval slabosti a hříšnost tehdejší církve a společnosti. I on se ztotožnil s clunskými reformami. Byl nebojácného ducha, což se projevovalo v jeho podpoře křížových výprav. Ne vše z jeho přesvědčení dnes přijímáme s pochopením, ale s obdivem můžeme pozorovat jeho velké schopnosti. Tento muž i přes kariéru a možnosti, které se mu během života nabízely, zůstal skromným mnichem a horlivým kazatelem. Neopustil klášter a dál zůstal věrný liturgii. Netušil tehdy, že se on sám stane jejím patronem, a také patronem Burgundska - vinice Boží, místa, kde zráli a dnes znovu zrají skvělé duchovní osobnosti evropského významu. „*Taize je vlastně takový pupen naroubovaný na stromě řádového života. Bezpochyby má určitý smysl vřadit se mezi Cluny a Citeaux, z jedné strany Cluny se svou humanitou, se svým smyslem pro míru a kontinuitu, Cluny, které bylo ve své době přitažlivým místem pro tolik křesťanů v hledání jednoty osobní a vnitřní i s bližními. Z druhé strany Citeaux, obnovené*

¹⁶ srov. SCHUTZ, R. *Dynamika provizória*, s. 20.

¹⁷ srov. FROLICH, R. *Dva tisíce let dějin církve*, s. 101.

¹⁸ srov. SCHAUBER, V., SCHINDLER, H. M. *Rok se svatými*, s. 434.

svatým Bernardem v horlivém zápalu a odmítání jakéhokoliv kompromisu tváří tvář evangeliu, s přímým smyslem pro naléhavost nutného. Chtěli bychom se připojit s tím, že budeme prožívat tuto naléhavost v dlouhodobém pokračování.“¹⁹

1.1. Bratr Roger (1915 - 2005)

Už v dětství se malý Roger znepokojeně vracel k otázce:

„Proč tyto protiklady, předsudky mezi lidmi, dokonce i mezi křesťany? A ptal jsem se: existuje-li na naší zemi cesta, po které bychom dospěli k tomu, aby jeden druhému rozuměl?

A přišel den, jehož datum si přesně pamatuji; na jednom místě, které bych mohl popsat v tlumeném večerním světle pozdního léta, kdy se nad krajinou skláněly stíny - jsem dospěl k rozhodnutí! Jestliže taková cesta existuje, začni sám u sebe: usiluj, ty sám, zcela porozumět každému člověku. Toho dne jsem nabyl přesvědčení, že toto rozhodnutí bude platit až do smrti.

Pak šlo stále jen o to, abych se celý život vracel vždy znovu k tomuto nezrušitelnému rozhodnutí: Snažit se spíš o to, abych vše pochopil, než abych byl pochopen.“²⁰

4. září 1974 zápis z deníku bratra Rogera

V srpnu roku 1940 procházel pětadvacetiletý mladík Roger Schutz burgundskou krajinu, aby zde hledal místo vhodné pro založení malé komunity.²¹ Po studiích teologie (ve své závěrečné práci se zabýval tématem protestantské řeholní komunity) se rozhodl opustit bezpečí neutrálního Švýcarska, aby hledal dům vhodný pro uskutečnění svých plánů.²² Válka, která se postupně rozlévala po celé Evropě, se ozývala i ve Francii. Země byla rozdělena demarkační linií,

¹⁹ SCHUTZ, R. *Láska nad všechnu lásku*, s. 112.

²⁰ SCHUTZ, R. *Pustiny v srdci vydávají květ*, s. 4.

²¹ srov. SCHUTZ, R. *Žít dnešek s Bohem*, s. 70.

²² srov. Tamtéž, s. 70.

kteřá dělila Francii na dvě území. Tenká linka mezi svobodou a totalitou přitahovala Rogerovu pozornost.

Při hledání vhodného místa přišel do Cluny. Zajímal se o jeho duchovní minulost a strávil tam několik dní. Při svých výletech se mu otevíraly různé možnosti k zapuštění kořenů, ale všechny zatím odmítal. Některé domy a statky byly až příliš dobře hospodářsky zajištěné. Roger však hledal něco jiného. Při svých vyjížděkách na kole navštívil mnoho vesnic. Jednou z nich byla i Taize. Malá a chudá vesnice, ve které objevil dům na prodej. V obci zbylo jen pár obyvatel, většinou ženy, jejichž muži byli ve válce.

*„Zůstaňte tady, jsme zde tolik sami.“*²³ Tato věta zazněla Rogerovi rozhodujícím způsobem během rozhovoru s místní ženou. Poslechl tuto prosbu a zůstal.

Taize se nacházelo jen 2 km od demarkační linie. Vesnicí procházeli lidé prchající z obsazené Francie.²⁴ Bylo ideálním místem na krátký odpočinek a nabrání sil pro další cestu. Roger zval své tajné hosty, většinou židy, a dělil se s nimi o jídlo, které bylo na příděl. Když byl vhodný okamžik, převáděl je přes hranice do bezpečí. Zpočátku žil Roger sám. Začal se třikrát denně modlit v malém kostelíku ve vesnici, většinou o samotě. Nechtěl uvádět své hosty do rozpaků. S uprchlíky se příliš nebavil, bylo pro všechny bezpečnější vědět o sobě co nejméně.²⁵ Všichni byli v neustálém ohrožení, které později vyvrcholilo udáním a prohlídkou domu gestapem.

Velkou celoživotní posilou mu byla jeho sestra Genevieve.²⁶ Ještě za války přijela mu do domu pomáhat. Uprchlíky bylo zapotřebí dostat do bezpečí, a tak je Roger převáděl přes hranice. V roce 1942 se situace stala natolik nebezpečnou, že Roger zůstal v rodném Švýcarsku. Zpátky se vrátil až po osvobození Francie,

²³ SCHUTZ, R. J. *Láska nad všechnu lásku*, s. 110.

²⁴ srov. Tamtéž, s. 111.

²⁵ srov. Tamtéž, s. 111.

²⁶ srov. Tamtéž, s. 111.

koncem roku 1944.²⁷ Nepřišel sám, přivedl sebou první muže, kteří byli osloveni myšlenkou společného komunitního života.²⁸

Dům v Taize byl znovu otevřen potřebným, tentokrát to byli němečtí vojenští zajatci, které zvali jednou týdně k společné bohoslužbě i stolu.²⁹ Roger se znovu rozhodl překračovat hranice, tentokrát to byla pomoc nepřátelům.³⁰ Lidé ve vesnici hrubě nesouhlasili s tímto postojem. Ale do domu proudili i další hosté, děti válečných obětí, opuštěné, ztracené, nemocné.³¹

Myšlenky na malou fraternitu se v Rogerovi utvářely již dlouho před tím. Roger byl od počátku formován postoji své rodiny. Narodil se ve Švýcarsku jako syn kalvínského duchovního.³² Rodina jeho matky pocházela ze severní Francie. Navždy jej oslovilo jednání jeho babičky. Této ženě za první světové války odešli její tři synové do boje a ona zůstala přes velké nebezpečí ve svém domě v takřka opuštěné vesnici. Poskytovala úkryt uprchlíkům, zvláště starým lidem, těhotným ženám a dětem.³³ Nerozlišovala lidi podle národnosti ani podle víry. Ve své době nezvykle hluboce pociťovala bolest z rozdělení církve. Přes komplikovanou církevní situaci se tato žena ze starobylého evangelického rodu, chodila modlit do katolického kostela. Její srdce vnímalo celistvost jako přirozený rozměr církve a právě tyto postoje formovaly Rogera a celý život se k ní vracel.³⁴

Bratr Roger byl od počátku disponován pro propojování národů. Jako Švýcar mluvil několika jazyky a jeho rodina pocházela hned z několika zemí, byl Evropan. Jako mladý muž začal převádět přes hranice ty, kteří tuto pomoc potřebovali, a do konce svého života nikdy v této službě neustal.

Vždy hostil velkoryse a velkorysé byly i počty jeho hostů. Zval je ke společné tiché modlitbě. Dodnes se v chrámu se v létě ke komunitě připojují tisíce lidí, plnost ticha rezonuje chrámem. *„Ptám se znovu: Jak to přijde, že na ten náš pahorek proudí stále více mladých lidí. Když jsem začal tento život v roce*

²⁷ srov. SCHUTZ, R. J. *Láska nad všechnu lásku*, s. 111.

²⁸ srov. SCHUTZ, R. *Boj a kontemplace*, s. 8-9.

²⁹ srov. SCHUTZ, R. *Pustiny v srdci vydávají květ*, s. 7.

³⁰ srov. Tamtéž, s. 7.

³¹ srov. SCHUTZ, R. *Žít dnešek s Bohem*, s. 70.

³² srov. SCHUTZ, R. *Pustiny v srdci vydávají květ*, s. 2.

³³ srov. SCHUTZ, R. z doslovu: Kaplan, J. *Láska nad všechnu lásku*, s. 110.

³⁴ srov. SCHUTZ, R. *Láska nad všechnu lásku*, s. 109.

1940 v Taize, netušil jsem vůbec nic. „Omezíme počet bratří na 12...“ řekl jsem tehdy svým prvním spolubratřím. Když později přicházelo stále více lidí, nejraději bychom byli odtud utekli. Přátelé v okolí, všechno laikové, nás museli držet téměř násilím...“³⁵

Závěr jeho života je posledním svědectvím, jak vážně myslel svá slova o odpuštění a smíření. Je také důkazem toho, že své bratry naučil tomuto odkazu. Bolest a zmatek z jeho násilného odchodu jsou dlouhodobé a mnoho lidí stále znepokojují. I bratři museli projít touto zkouškou zmatku a stále hledají odpověď na otázku proč.

„Bratr Roger jistě fascinoval svou nevinností, svou bezprostřední vnímavostí, svým pohledem. A myslím si, že v očích některých lidí viděl, že fascinace se může proměnit v nedůvěru nebo v agresivitu. Pro někoho, kdo v sobě nosí neřešitelné konflikty, se tato nevinnost mohla stát nesnesitelnou. Pak nestačilo napadnout tuto nevinnost, bylo třeba ji odstranit. Doktor Bernard de Senarclens napsal: „Je-li světlo příliš silné – a myslím si, že to, které vyzařovalo z bratra Rogera, mohlo oslňovat – není vždy snadné jej snášet. A tak nezbyvá než zhasit tento zdroj světla tak, že jej odstraníme.

...Jeho smrt tajemně spečetila to, čím vždycky byl. Nezemřel kvůli něčemu, co obhajoval, ale kvůli tomu čím byl.“³⁶

z dopisu bratra Françoise z Taizé

Komunita přijala bolestnou událost s postojem odpuštění. Při pohřbu bratra Rogera zaznělo „*Otče, odpusť jim, vždyť oni nevědí, co činí.*“ L 23, 34.

³⁵ SCHUTZ, R. *Boj a kontemplace*, s. 8-9.

³⁶ www.taize.fr.

1.2.1. Ekumenismus z pohledu bratra Rogera

„Ať všichni jsou jedno. Jako Ty, Otče, ve mně a já v Tobě, tak i oni, ať jsou jedno v nás, aby svět uvěřil, že Ty jsi mě poslal.“ Jan 17,21

Komunita v Taize otevírá denně svůj dům světu. Přijímá poutníky jako své bratry a sestry a zve je ke společné modlitbě. Jako děti, které přišli po dlouhé době pozdravit svou rodinu a po mnoha sourozeneckých roztržkách znovu usedli vedle sebe při jedné slavnosti. Přijetí do otevřeného domu (*oikia*)³⁷, kde spolu bydlí lidé, (*hé oikúmené gé*)³⁸ z celého světa je forma ekumenismu, pro kterou se rozhodli bratři z Taize.

Jako **tři primární sloupy ekumenismu**³⁹ staví bratr Roger:

- předejít rozchodu generací
- setkání s těmi, kdo nemohou věřit
- nalezení jednoty s chudými

1.2.1.1. Vztah a spolupráce mezi generacemi⁴⁰

Předávání víry a tradice je službou, ve které se nutně setkávají různé generace. Vážná hrozba rozchodu generací je řešena dialogem a vzájemným nasloucháním. Zde je prostor pro starší generaci, jestli bude schopna nabídnout své zkušenosti a jestli bude trpělivě naslouchat otázkám mladých. Vzájemné míjení je mimo jiné výsledkem zcela odlišných životních zkušeností a je také problémem autority. Některé důležité otázky jsou pro všechny generace stejné. Energie mládí, zodpovědnost střední generace a zkušenost stáří se vzájemně doplňují při hledání odpovědí. Cílem ekumenismu není opouštění, ale naplňování. Mladí lidé nerozumí duchovnímu odkazu minulých generací, a proto se mu vyhýbají, místo toho, aby jej obnovovali.⁴¹

³⁷ srov. NEUNER, P. *Ekumenická teologie*, s. 17.

³⁸ srov. Tamtéž, s. 17.

³⁹ srov. SHUTZ, R. *Dynamika provizória*, s. 2.

⁴⁰ srov. Tamtéž, s. 2.

⁴¹ srov. Tamtéž, s. 3.

Přicházející generace velmi intenzivně hledá svou duchovní cestu. Do Taize se tisíce mladých lidí přijedou zeptat jak dál, co dělat, kudy se vydat za Kristem. Dostává se jim jednoduché odpovědi: „*Vrať se zpátky do své farnosti, do svého sboru a začni tam svou službu. Neodcházej, nezakládej nové sbory, neodtrhávej se od své tradice. Ale snaž se ji pochopit a uskutečňovat.*“⁴²

Tradici církve nemůžeme chápat jako přežitek, ale jako hutné a smysluplné dědictví naší duchovní rodiny.

1.2.1.2. Setkání s těmi, kteří nemohou věřit⁴³

Mezi ty kdo nemohou věřit patří nepokřtění, ale také mnoho pokřtěných. Jejich postoje se odvíjí od toho, co vidí. Možná jde o prostor i našeho pokání, jsme spoluzodpovědní za to, co pod pojmem křesťanství spatřují. Opouštění církve je mimo jiné „*výsledkem a důsledkem našich rozkolů*“⁴⁴ píše bratr Roger.

Skrytá přítomnost Boží je evidentní v některých nevěřících lidech, jejichž jednání je křesťanské aniž by to tušili. Setkání s těmito lidmi obohacuje obě strany. Jedné i druhé otevírá nový prostor, pomáhá k většímu respektu.

Být na blízku těm, kdo potřebují, nejen ve svém společenství, ale i těm, které nenazýváme svými křesťanskými bratry, bylo a je aktuální pro komunitu Taize. Za války se bratr Roger chodil modlit mimo dům, aby nepřiváděl do rozpaků své tajné hosty, mezi nimiž bylo mnoho židů a nevěřících. Zůstával jim na blízku, ale respektoval jejich duchovní názor. Podstatu církve spatřoval v tom, že buduje se všemi.⁴⁵

Nejen v evropském prostředí dochází k opouštění víry. Jsme uprostřed společnosti, která většinou nevěří v Boha, ale nenachází alternativu, komu nebo v co jiného by věřila. Tato situace mate ateisty, ale také křesťany. I přes tuto nouzi se jen velmi pozvolna uvolňují vztahy mezi církvemi. Skandál rozdělení, jak rozkol nazýval Roger, trvá dále, ačkoliv se na některých místech Evropy rychle

⁴² www.taize.fr.

⁴³ srov. SCHUTZ, R. *Dynamika provizória*, s. 2.

⁴⁴ Tamtéž, s. 6.

⁴⁵ srov. Tamtéž, s. 6.

zmenšuje počet křesťanů. „*Jak mnoho lidí je ještě dnes s to vléci s sebou odsuzování, dokonce i tehdy, když žijí ve svém prostředí v menšině.*“⁴⁶

1.2.1.3. Opětovné nalezení jednoty s chudými⁴⁷

Ubohost chudoby nutí člověka směřovat k podstatnému, vede k pokornějšímu rozlišování, ale může také ničit důvěru a otupovat lidské srdce. Záchrana lidského života a podpora slabých je velkým sociálním rozměrem komunity. Zde se nejedná o hodně, zde jde o všechno. Bratři se stále vracejí do chudých krajů ve světě, aby se stali chudými a slabými.

Právě v těchto neuralgických bodech světa vznikali dopisy z Taize.⁴⁸ I dnes zůstávají malé fraternity bratří blízko, lépe řečeno uprostřed některých chudých čtvrtí. Není jejich smyslem měnit způsob života místních obyvatel, ani se nesnaží o evangelizaci. Jen otevřou svůj dům a rozdělí se o chléb. Siločáry vedou světem chudých⁴⁹ říkal bratr Roger. Síla nezajištěnosti pohání komunitu ke kreativité a důvěře. Bratři se zavazují ke střídmosti sliby chudoby, nepřijímají dary ani dědictví, odmítají závislost na majetku. Provizorium, které žijí, je nutí hledat nové cesty a nezakrňt. Bratr Roger často opakoval slovo solidarita, nejen v rámci pomoci chudým a slabým, ale také v prostoru duchovním. Být solidární s různými projevy křesťanství, s různými skupinami profilujícími se v církvi. Přirozeně zde narážíme na otázku hranice a intenzity solidárnosti. Při mnoha rozhovorech s věřícími se stále profiloval postoj neodsuzovat, ale snažit se pochopit. „*Jen tehdy, když se budeme velkoryse namáhat, abychom porozuměli chování svých odloučených bratří, jsme ospravedlněni dobrat se toho, v čem se vlastně rozcházíme.*“⁵⁰ Může se zdát, že ekumenické snahy jsou naivní, tento postoj je možné najít i u zástupců církevních institucí. O to povzbudivěji zaznívá

⁴⁶ SCHUTZ, R. *Dynamika provizória*, s. 19.

⁴⁷ srov. Tamtéž, s. 8.

⁴⁸ srov. www.taize.fr.

⁴⁹ srov. SCHUTZ, R. *Dynamika provizória*, s. 8.

⁵⁰ Tamtéž, s. 18.

podpora, kterou Taize projevili Jan XXIII., Pavel VI., Jan Pavel II., konstantinopolský patriarcha Bartoloměj a jiní.⁵¹

Naslouchání se stalo denní službou bratří v Taize. Po večerní modlitbě se otevírá prostor pro rozhovory bratří s poutníky. Pokojná atmosféra uvolňuje a dovoluje otevřít srdce. Zůstávat v očekávání, jako Maria, těhotná budoucností, těhotná smířením.

1.3. Bratr Alois (1954)

Již během Rogerova života byl jako jeho nástupce zvolen bratr Alois.⁵² Tato volba byla z velké části na bratru Rogerovi, ostatní bratři se k ní mohli vyjádřit, ale hlavní slovo zůstalo na převorovi. Během roku 2005 měl převzít bratr Alois od bratra Rogera zodpovědnost za vedení komunity.⁵³

Alois Löser přijíždí poprvé do Taize v roce 1970 jako šestnáctiletý student.⁵⁴ Hluboce osloven se po krátkém čase vrací a stále více inklinuje ke komunitě. Pro mladého studenta, pocházejícího ze západní části Německa, bylo hlubokým prožitkem slyšet o smíření a odpuštění.⁵⁵ Jeho rodina, vystěhovaná z Čech, v hledání domova stále postupovala směrem na západ, přes Bavorsko dál do Stuttgartu.⁵⁶ V té době bylo nepředstavitelné, že by se někdo z nich mohl podívat zpět do východní Evropy. O této možnosti se mladý Alois dozvěděl od bratrů. S úžasem slyšel o řadě tajných kontaktů a spojení s komunistickým blokem. Bratři po drobných částech připravovali sblížení východu a západu. Právě to bylo novým podnětem pro mladého Němce. *„Mně, s mojí rodinnou historií vykořenění a vyhnání, se to velice silně dotklo - že jako křesťané můžeme připravovat terén pro smíření a zacelení starých ran a historických zranění.“*⁵⁷ Alois tehdy teprve student brzy dostal příležitost dostat se ke svým kořenům.

⁵¹ srov. www.taize.fr

⁵² srov. Tamtéž.

⁵³ srov. Tamtéž.

⁵⁴ srov. www.katyd.cz.

⁵⁵ srov. www.taize.fr.

⁵⁶ srov. www.katyd.cz.

⁵⁷ Tamtéž.

V roce 1974⁵⁸ už vstoupil do komunity a snažil se tento kontakt s východní Evropou intenzívně udržovat. O rok později už jako tajný vyslanec z Taize cestoval do Prahy.

S několika adresami pečlivě uschovanými před hraniční kontrolou přijel do naší země. Během svého pobytu se setkával s kněžími a navazoval přátelství s laiky, například s rodinou Kaplanovou.⁵⁹ U Kaplanů zůstával jako host po zbytek pobytu v Praze. Jako bratr nadále udržoval vztah s křesťany v Československu a snažil se pomoci křesťanům v Československu. Tato silná vazba pramení z jeho rodinné historie. Celá jeho generace původně pochází ze Sudet.

V jednom z rozhovorů se bratr Alois znovu vrací k blízkosti, kterou vnímá právě k naší zemi. *„Velice silně cítím, že tam mám kořeny. Moji rodiče, sudetští Němci, žili až do konce druhé války v malé vesnici v západních Čechách. Když jednou přijeli do Taize, říkali: „Tady je to stejně malé jako tam u nás doma.“*⁶⁰

Jeden ze záznamů v deníku bratra Rogera vzpomíná na setkání s Aloisovou rodinou: *„Aloisovi rodiče vyprávějí, jak museli opustit po válce vesnici v pohraničí Čech, kde jejich rodina žila víc jak dvě stě let. Prarodiče toto vytržení ze svého prostředí nepřežili. I Aloisovi rodiče zůstávají svými kořeny v rodné vsi. Co jim umožnilo, aby se adaptovali v novém prostředí? Odpovídají bez váhání: „Modlitba.“ A Alois k tomu připojuje: „Byla to modlitba, která se neustále opakuje, modlitba růžence.“*⁶¹

Rodina měla potřebu znovu navštívit místa, kde dříve žila. Tyto návraty, se kterými si mnohdy místní neví rady, a které někdy znepokojují jejich srdce, jsou pro vystěhované vzpomínkou na dětství, na rodiče, prarodiče a přátele. Navštěvují kostely a hřbitovy, modlí se u hrobů svých rodin a blízkých, jejichž jména místním už nic neříkají.

„V 80. letech jsem se s nimi vydal zpátky do Čech a navštívili jsme vesnici i otcovy přátele, kteří tam žili. Ti lidé se pořád starali o hrob mé prababičky.

⁵⁸ srov. www.taize.fr.

⁵⁹ srov. HANÁKOVÁ, M. *Některé aspekty duchovních impulsů Taize pro českou církev*, s. 12.

⁶⁰ www.katyd.cz.

⁶¹ SCHUTZ, R. *Pustiny v srdci vydávají květ*, s. 20.

*To mě velice zasáhlo. Cítil jsem, že z Taize můžeme pracovat na smíření a v tomto směru máme co dohánět.*⁶²

Jako překvapivý dar, může v roce 1990 zažívat Československo skutečnost, že právě Praha hostí první postkomunistické Evropské setkání mladých. Velké gesto přinášelo novou a těžko předvídatelnou situaci prvního opravdu evropského setkání. Protože bratr Alois už roky spolupracoval s pražskými věřícími a znal situaci, stal se hlavním organizátorem těchto příprav. Martina Hošková vzpomíná na složité vyjednávání s úřady i rozmluvy s místní církví, která v té době komunitu Taizé příliš neznala. S bratrem Aloisem často naráželi ze strany zřizovatelů propůjčených prostor, na nepochopení v pravém slova smyslu, někteří lidé vůbec nepochopili, co ti Francouzi vlastně chtějí. Přesto se setkání podařilo zorganizovat, jen rok před tím by bylo pouze jakousi bláhovou ideou rozdělené Evropy.

*„Tehdy Václav Havel pozdravil bratry a vyjádřil přesvědčení, že společná sjednocená Evropa nemůže vyrůst bez duchovní dimenze.“*⁶³ Po smrti bratra Rogera jej nazval jedním z pilířů této sjednocené Evropy.

Svého nástupce si vybíral Roger sám, ale již od 60. let konzultoval své návrhy s komunitou. Výběr bratra Aloise jako převora byl připravován dlouho dopředu.⁶⁴ Opět důkaz smíření. Převorem francouzské komunity vzniklé za války se stává Němec.

⁶² www.katyd.cz.

⁶³ Tamtéž.

⁶⁴ srov. www.taize.fr.

2. Modlitba se zpěvy z Taize⁶⁵

„Vy, kteří sem vstupujete, smiřte se –
otec se synem,
manžel se ženou, věřící s tím, kdo věřit nemůže,
křesťan se svým odloučeným bratrem.“

Bratr Roger (nápis před vchodem do chrámu Smíření v Taize)⁶⁶

Prvním krokem, těžištěm a středobodem celého ekumenického úsilí zůstává věrná modlitba. Třikrát denně se scházejí bratři společně se svými hosty, aby se vytrvale přimlouvali za návrat k jednotě, za smíření člověka s člověkem a s Bohem. „*Modlitba za jednotu zůstává těžištěm a srdcem každé křesťanské modlitby.*“⁶⁷ Bratři povzbuzují k vytrvání v modlitbě poutníky i po návratu do jejich domovů. Často opakují, že Taize není žádné hnutí, netouží po vytvoření nové církve. To, co jejich hosté v komunitě načerpají, ať vnesou do svých místních společenství, ať nabídnou svou sílu i nápaditost doma ve své církvi.

Významnou možností jsou například Týdny modliteb za jednotu křesťanů (v době od 18. do 25. ledna), republikové Dny důvěry, církevní svátky, vzpomínkové dny,... Cílem těchto setkání není pouze ukázat dobrou vůli. Cílem je vztah a výměna duchovních darů⁶⁸. Centrem setkání je bratrské přijetí. Rovnocenné a upřímné. Postoj nadřazenosti nemůže vydržet požadavky ekumenismu. Pravdivý a zdravý postoj je zájem a radost ze setkání s bližním, v tichosti naslouchání jeho modlitbě a snaha pochopit „...*proč, ten můj bližní myslí, smýšlí a modlí se jinak než já.*“⁶⁹

S pochopením a respektem přijímáme rozdíly, které nás oddělují. Může se nám skrze ně dostat obohacení nového pohledu. Naslouchání modlitbě toho

⁶⁵ srov. www.taize.fr.

⁶⁶ SCHUTZ, R. *Žít dnešek s Bohem*, s. 5.

⁶⁷ JAN PAVEL II. *Ut unum sint*, s. 27.

⁶⁸ srov. Tamtéž, s. 26.

⁶⁹ SCHUTZ, R. *Žít dnešek s Bohem*, s. 43.

druhého i naslouchání a pochopení toho, co jej vede k takové modlitbě je začátek ekumeny.

„Do Taizé přijíždí každý rok velké množství mladých lidí. Každý týden jim opakujeme: „Jděte zpět do své místní církve“ - to znamená, aby se vrátili zpátky ke své tradici. Nechceme vytvářet nějaké nadcírkevní hnutí. Identita a tradice jednotlivých církví je pro nás velice důležitá, chceme objevovat vzájemné dary.“⁷⁰

2.1. Příprava modlitby

„Při přípravě takového modlitebního setkání se mladí mohou vydat na cestu k druhým, navštívit jiné farnosti, sbory a společenství a mohou pozvat i mladé lidi, kteří jsou na cestě hledání víry. Tak poroste touha uskutečnit společně vše, co je už možné. To, co nás spojuje, je důležitější než to, co nás rozděluje!“⁷¹

Dlouho a trpělivě hledali bratři formu jak přístupně otevřít modlitbu lidem. Dnes doporučují jednou za měsíc nebo za čtvrt roku pozvat křesťany z okolí našich domovů ke společné modlitbě, na vigílii smíření.

2.2. Příprava vhodného místa pro meditativní modlitbu

Prostorem běžně doporučovaným k modlitbě Taize je kostel, kaple nebo modlitebna. Takové místo však není dostupné vždy a všude, je potřeba vzít v úvahu otevřenost duchovního správce, zázemí prostoru (roční období i prostornost místa, vhodné osvětlení, výzdobu...), dostupnost. Proto se můžeme setkat i s jinou alternativou, farním či jiným sálem, nebo pohostinnou domácností. Právě otevřené domácnosti dlouhou dobu udržovaly modlitbu v našem prostředí za doby totalitní. Místo konání by mělo navozovat duchovní atmosféru. Je možné na výzdobu použít kříž, Bibli, malé i velké svíčky, vystavit ikony.⁷² Právě ty jsou v Taize často přítomny, jsou právem nazývány otevřenými

⁷⁰ www.katydz.cz.

⁷¹ www.taize.fr.

⁷² srov. Tamtéž.

okny do nebe. Doporučení k úpravě místa vychází z dlouholetých zkušeností organizátorů.⁷³ Prostor také vymezuje oficiální nebo formální tvář setkání. Společenství může sedět či klečet v lavicích, nebo pokud to jde, tak sedět na zemi. Protože se modlitby často konají k večeru, je dobré volit tlumené osvětlení, je však potřeba dbát na čitelnost textů při zpěvu ze zpěvníku. Úprava místa může směřovat k jednomu významnému bodu (např. ikona, kříž, velká svíce), měla by respektovat prostor. Všichni mohou sedět obráceni jedním směrem, nebo je možné vytvořit polokruh. Uzavřený kruh není doporučen, všichni by měli směřovat čelem k ikonám, nebo ke kříži.

Modlitba od svého počátku má směřovat ke ztišení. Už když se společenství schází, mělo by být přátelsky přivítáno těmi, kdo modlitbu připravují a mělo by zachovávat „pokojnou atmosféru“, nemluvit nahlas, neotevírat dlouhé rozhovory. Před samotným zahájením je doporučená chvíle ticha.

2.3. Doporučený průběh modlitby se zpěvy z Taize

Modlitbu provázejí zpěvy a ticho. Pokud jsou na modlitbě přítomni noví účastníci, je dobré jim přiblížit průběh setkání. Vysvětlit chvíli ticha i formu přímluv.

Struktura modlitby :⁷⁴

1. Pro začátek je volen jeden nebo dva meditativní zpěvy.⁷⁵

2. První slova z Písma jsou verše žalmu. Může být jeden nebo dva čtenáři, kteří se střídají. Pokud jsou dobrými zpěváky, mohou verše zpívat. Pokud je žalm dlouhý, je možné jej zkrátit. Ostatní mohou po každém verši odpovídat jednoduchým zpěvem „Aleluja“. (s Aleluja č. 25 - 28) V praxi je někdy problém zvládat hudební doprovod. Pokud se ve společenství nenachází dostatek hudebníků, je možné volit nezpívanou cestu.

⁷³ srov. www.taize.fr

⁷⁴ srov. Tamtéž.

⁷⁵ srov. HOLMAN, M. *Zpěvy z Taize*, s. 9.

3. Dalším a velmi hlubokým bodem modlitby se může stát píseň světla „V temnotách našich dnů zapal oheň, který nezhasíná, nikdy nezhasíná v nás.“. Tento symbol pochází od asijských křesťanů. Je vhodný k večerní modlitbě i do malých společenství. Během sobotní večerní modlitby se s ním setkáváme i v Taize. Je také připomínkou vigilie, tajemství svaté noci. Při zpěvu, oslavujícím Kristovo světlo, zapálí někdo z věřící svíčku ve svícnu.

4. Když už hoří svíce, je přečteno první biblické čtení.

5. Po úryvku z Písma je vložen zpěv. Písně jsou vybírány aktuálně, s vhodným textem. Je dobré měnit dynamiku písní. Melodie se během opakování vyvíjí - nabírá na intenzitě a znovu se uklidňuje.

6. Je možné vložit i druhé biblické čtení.

7. Jestliže zpěv prostupuje modlitbu a pomáhá dynamice a uvědomění si společenství, pak ticho ji v určitou chvíli změnit na intimní a hluboce osobní setkání. Není potřeba se soustředěně modlit, stačí nenásilně zůstat v tichu s Bohem. Nechat plynout své myšlenky a nebát se jich. V laskavé blízkosti Boží si je prohlédnout a předložit Pánu. S dětskou prostotou přijít k Otci. Stačí jen několik krátkých minut ticha. (5- 10 minut).

8. Vlastní chvály a modlitby přímluvné nebo děkovné mohou být předem připravené. Reagujeme na potřeby věřících. Tyto modlitby může opět přednášet jeden člověk a ostatní mu mohou odpovídat zpěvem: Kyrie eleison, Adoramus te Domine, nebo Jesu Christe miserere. Po skončení je otevřen prostor pro spontánní modlitbu. Je dobré předem vysvětlit, že modlitby mají být stručné. Zejména v prvních setkáních se věřící učí spolu modlit, každý je zvyklý na svou formu, proto je dobré modlitby velmi zjednodušit, učinit je prosté. Neměly by se proměnit v monolog nebo v krátký výklad.

9. Následuje modlitba Otče náš, opět je možné jej i zpívat.

10. Pro závěrečnou modlitbu je možné použít i některou od bratra Rogera.

11. Den, ve který se setkání koná, formuje i tvář modlitby. V pátek se otevírá možnost modlitby u kříže a v sobotu slavnost Vzkříšení. Bratři dostali od východní církve kříž s vyobrazeným Kristem a jeho blízkými. Během páteční modlitby se kříž přináší do středu Chrámu smíření a klade se na zem. Věřící klečí

kolem něho a pokládají své čelo na desku kříže. Toto gesto je možné přenést i do místních setkání, pokud má společenství vhodný kříž. Gesto je dobrovolné a je potřeba dbát na vhodnost. Některá společenství nejsou připravena na tuto modlitbu, a proto není potřeba ji volit.

Sobotní večer nám připomíná slavnost Vzkříšení. Tuto centrální událost je možné symbolicky prožít jako Velikonoční noc. Věřící si mezi sebou zapalují svíce. Rozsvěcení provází zpěv Aleluja a dál je připojeno čtení z evangelia o Vzkříšení Pána.

Proč tolik prostoru pro ticho? Jestliže je Bůh slovo, pak člověk může být tichem, ve kterém toto slovo zazní.

Při modlitbě v místních společenstvích bratři doporučují několik pravidel. Jedním z nich je využívání textů písní i v místním jazyce, je přirozený pro společenství a dovoluje všem porozumět obsahu.⁷⁶ Je možné přidat i písně z běžného repertoáru tohoto společenství. Zpěvy bývají doprovázeny kytarou, nebo jinými tlumenými nástroji. V případě kytary je doporučeno vyhýbat se staccatovému vybrnkávání, její úloha je pomoci udržet správné tempo a nenápadně doprovázet zpěv. Je kladen důraz na to, aby se zpěvy nestaly koncertním vystoupením. Můžeme je využít při společné modlitbě, bohoslužbě, zaznívají i při práci meditaci.

„Jsme unaveni záplavou slov, polemikami, náporom počítačového virtuálního světa – tím vším, co dnes vytváří jakousi zamlženou zónu. Musíme osvobodit jistotu, že dobro je hlubší než to nejhlubší zlo, musíme dát této jistotě jazyk. A jazyk, se kterým se setkáváme zde v Taizé, není jazykem filosofie, ba dokonce ani teologie, ale jazykem liturgie.“⁷⁷

Paul Ricœur⁷⁸

⁷⁶ srov. www.taize.fr.

⁷⁷ Tamtéž.

⁷⁸ Tamtéž.

2.4. Hudba a meditatívni zpěv

*„Nic tak nepodněcuje k přijímání živého Boha jako meditatívni společná modlitba s takovým vyvrcholením, jakým je zpěv, který nikdy nekončí a který pokračuje v tichu srdce, i když jsme sami.“*⁷⁹

bratr Roger⁸⁰

Rodina bratra Rogera byla prostoupena hudbou. V rodném domě měli několik klavírů, na které hrály Rogerovy sestry. Některé vystudovaly hudbu, mezi nimi i sestra Genevieve, jež se později vzdala kariery klavíristky a přišla ještě za války do Taize pomáhat s dětmi. Už od prvních let byla hudba důležitou součástí modlitby komunity. Bylo to Rogerovo přání, nejen rodinné kořeny, ale hlavně liturgické prameny jej směřovali ke zpívané modlitbě. V prvních letech se bratři věnovali složitým čtyřhlasým chorálům a ruským hymnům⁸¹ V polovině 50. let byli osloveni skladbami Josepha Gelineaua, které zařadili do modlitby a o rok později oslovili Jacquese Bertiera.⁸² Forma i způsob jeho komponování byli blízké myšlení komunity, takže jej požádali o spolupráci.

Zprvu latinské texty byly vybírány proto, aby nebyl upřednostňován jeden jazyk. Latina byla vybrána i pro svou historickou návaznost, byl to jazyk, kterým dříve mluvila teologická Evropa.⁸³

Když se do Taize začali sjíždět lidé i z jiných světadílů, bylo zapotřebí hledat jednodušší formu zpěvu, do které budou moci přirozeně vplynout nově příchozí. Proto v 70. letech začal se skladatelem Bertierem spolupracovat bratr Robert, jeden z prvních bratří komunity. Tato dvojice spolu vytvořila základní a dnes světově známou formu duchovních skladeb. Jednoduchý text, ve kterém byly použity verše z Písma, krátké modlitby z různých pramenů latinské nebo východní liturgie, žalmy, hymny a další. První kánony (Jubilate Deo, Magnificat, ...) předznamovaly jakou cestou se vydat, jejich zpěvnost a krátký opakující se

⁷⁹ www.taize.fr.

⁸⁰ Tamtéž.

⁸¹ srov. HANÁKOVÁ, M. *Některé aspekty duchovních impulsů Taize pro českou církev*, s. 44.

⁸² srov. Tamtéž, s. 45.

⁸³ srov. www.taize.fr.

text vyhovovali lidu, který tvořil sbor. Mezi skladbami nalezneme i díla od M. Preatoria, J. S. Bacha, Melchior Francka, současnými autory jsou například Johannes Petzold a P. Joseph Gelineau⁸⁴ a další. První skladby byly zpívány formou kánonů s jedinou melodií. Později se začala využívat jiná forma složitější, ale zajímavější.

2.5. Texty písní

Zvláštní důraz je kladen na slovo. Bratři překládají texty do cizích jazyků tak, aby zachovali kontinuitu. Jednoduchost a srozumitelnost zůstává základním kamenem skladby. Melodie je prostá, gradaci často tvoří až její opakování. „V Taize se Slovo stalo zpěvem.“⁸⁵

Kdo se v Taize modlí zpěvem vrací se ke kořenům svého jazyka. Nachází překlad v blízkých jazycích: slovanských, germánských, ... Znovu objevuje společné základy slov. Zpěvy z Taize vypráví o naději, důvěře, radosti a blízkosti Boží.

Zpěvy postupně pronikaly z Taize do dalších zemí a staly se i doprovodem bohoslužebné liturgie. Do naší země si našli cestu už v 70. letech skrze bratry a pernamenty, kteří přivezli písně z nějakého setkání s komunitou. Jsou snadno zapamatovatelné, takže nebylo složité naučit zdejší společenství těmto skladbám.

Překlady slov a hudebním úpravám se v Taize věnuje zvláštní pozornost. Je věrně zachovávána hudební i textová forma. Ještě v době totality se mezi věřícími poměrně rychle rozšířily přepsané nebo tajně tištěné zpěvníčky, dostávaly se do farností a sborů. Právě skrze hudebníky a sbormistry došlo k největšímu rozšíření zpěvů z Taize. Komunita se v podstatě dostala do českého podvědomí skrze své zpěvy. Často narážíme na situaci, kdy mnoho lidí zná písně z Taize, ale neví co Taize je.

V roce 1990 vydalo nakladatelství Kairos první zpěvník s českým překladem s hudebními úpravami M. Holmana.⁸⁶ Obsahuje přes osmdesát titulů

⁸⁴ srov. www.taize.fr.

⁸⁵ JOLY, Ch. *Modlitby s Rogerem*, s. 31.

⁸⁶ srov. HOLMAN, M. *Zpěvy z Taize*.

a je možné jej využívat v doporučené úpravě pro liturgický rok, nebo pro laické modlitby, nalezneme v něm i doporučený průběh modlitby.

Běžně jsou dnes skladby zařazovány i do místních farních zpěvníků.

3. Západní Čechy

Cesty na území západních Čech bývaly hojně posety smírčími kříži. Ke každému se vázal příběh a kříž byl jeho připomínkou. Dnes již mnoho křížů zmizelo, byly ukradeny, poničeny a nebo přesunuty do většího „bezpečí“. Jejich příběh byl zapomenut, přestaly být svědky konkrétního místa a staly se estetickým doplňkem parku nebo zahrady. Je to vlastně přesný obraz toho co se zde stalo. Kříž, který smiřuje konkrétní místo, jedinečný příběh nezaměnitelných lidí byl suspendován na kulturní prvek. Kořínky, kterými prorůstal stovky let do konkrétní země jsou přetrhány. Smíření, které přinášel je zapomenuto.

Tato práce je zaměřena na prostředí západní části naší země – Plzeňský a Karlovarský kraj. I mnoho let po válce je termín smíření v tomto prostoru užíván velmi opatrně. Nejvíce je spojen s politickými událostmi 40. a 50. let. Přesto v tomto kraji již dlouho zaznívají tichá slova modlitby smíření.

3.1. Vymezení pojmu Sudety

Trefně je pro krajinu vybrán název Sudety, který má zřejmě keltský základ a je překládán jako „*les kanců*“⁸⁷. Tento termín vzbuzuje dodnes neklid některých místních obyvatel. V této práci je využit, protože poměrně přesně vymezuje prostor a atmosféru místa.

*„Málo kdo si uvědomuje, že Sudety, ve smyslu území, které bylo dříve osídleno převážně německým obyvatelstvem, zasahují kromě Prahy do všech krajů České republiky a tvoří třetinu našeho území.“*⁸⁸ Dělení kraje na Sudety vnitřní a vnější (pohraničí) je však skutečně nejvýraznější v době druhé světové války. Po Mnichovské dohodě byly vnější Sudety prostorem, ze kterého prchali čeští obyvatelé do vnitrozemí a z Německa jej obydlovali noví. Po válce se situace obrátila, domovy museli opustit Němci.⁸⁹ Sudety se staly místem migrace. Pro nás je zajímavá skutečnost, že podíváme-li se na mapu Plzeňské diecéze a její zkušenost s duchovním životem některých míst, máme v podstatě před sebou stále funkční mapu odsunu.

⁸⁷ SPURNÝ, M. *Proměny sudetské krajiny*, s. 10.

⁸⁸ Tamtéž., s. 12.

⁸⁹ srov. Tamtéž, s. 12.

Do pohraničí přicházeli německé rodiny již od 13. století. Mnoho generací zde žilo a pracovalo. Noví obyvatelé přicházeli po tisících zabydlovat pohraniční oblasti, někteří ovšem jen na krátko. Po počátečním neúspěchu se vrátili zpátky do svých původních domovů. Jiní se zastavili pouze na dobu, než naplnili kufry cennými věcmi po Němcích. Další, kteří nedokázali zvládnout nově nabytá hospodářství, ale neměli sílu se vrátit zpět, zůstali, ale během svého života nezapustili kořeny. Poslední skupinou byli ti, kdo se v Sudetech cítili být doma, chránili je a dodnes jejich rodiny pečují o svůj kraj.

3.2. Specifikum místa

Tři základní znaky západočeského pohraničí:⁹⁰

- specifičnost geografická - těžko dostupný většinou hornatý terén
- specifičnost historická - spojena s opuštěním a znovu dosidlováním vícejazyčné oblasti
- specifičnost nabízející se inspirace- možnost nového začátku

Genius loci místa západních Sudet můžeme shrnout do základních postřehů. Terén se stává čím dál nedostupnější a hornatější. Přibývá lesů a vzdálenosti mezi lidskými sídly se zvětšují. Příroda dominuje nad prací člověka, jeho zahrady a pole jsou jen drobným doplňkem scenérie. Ubývá i sakrálních staveb, kostely, kaple, Boží muka, křížky, to vše se ztratilo, zarostlo, rozpadlo se nebo chátrá. Jen občas zasvitne v krajině opravený vzkaz, že jsou tu lidé, kterým na místě záleží. Společnost se skládá z české populace, ale také z dalších národností.

Pozitivním specifikem zdejšího kraje, které se zachovalo dodnes, je velká inspirativní příležitost. Její přítomnost nacházíme v širém prostoru místní krajiny i ve starých staveních. Někteří lidé po válce přišli právě díky této okolnosti v naději, že se jim bude dařit lépe než v jejich původním domově. „...*přicházeli v desetiletích po válce do vyprázdňené krajiny, ve které nebylo nic, o co by se mohli opřít, co by jim, často bloudícím, pomohlo zorientovat se v životě. Zbyla*

⁹⁰ srov. SPURNÝ, M. *Proměny sudetské krajiny*, s. 12.

tu jen duchovní prázdnota a řada prázdných domů. Tak se přizpůsobili té prázdnotě.“⁹¹ Poválečné nadšení bylo brzy zkraceno.

Později se vyprofilovali nové znaky Sudet:⁹²

- přetržená kontinuita
- vznik nové společnosti
- nedostatek obyvatel

Lidem, kteří přišli do nového prostředí s touhou začít tvořit něco nového, byla vzata i tato naděje. Jeden z autorů knihy *Zmizelé Sudety* píše: „*Neštěstím bývalých Sudet není prázdnota domů, ale prázdnota lidská.*“⁹³ Tím odkrývá pravou podstatu krize zdejšího společenství lidí. A tak jako bratr Roger po válce, slyšíme i dnes z úst místních lidí větu : „*Jsme zde tolik sami.*“

3.3. Odchod původních obyvatel

Původní nejprve české rodiny před válkou a později německé rodiny po válce se odstěhovaly i se svou vlastní historií, se svými zvyky a se svou vírou. Zbyly po nich domy, velké a prázdné kostely, hřbitovy s neznámými jmény na náhrobcích. Rozsah proměny země je dobře čitelný i dnes, po válce ubylo v celých Sudetech kolem 3 000 vesnic.⁹⁴ Po odchodu 2 256 000⁹⁵ německých obyvatel nastaly pro naši zemi zásadní problémy, bylo důležité postarat se o 1/3 orné půdy naší země⁹⁶, která před válkou zajišťovala třetinu obyvatelstva. Ideální by byl přesun více jak 300 000 obyvatel⁹⁷, kteří by pracovali na polích a v zemědělství. Pro příchod do pohraničí však sebralo odvahu „jen“ 130 000 lidí⁹⁸. O obydlování západních Čech byl nejmenším zájmem. Nejhuře

⁹¹ FERTEK, T. *Zmizelé Sudety, Fotografie jsou bolestivá paměť místa*, s. 26.

⁹² srov. SPURNÝ, M. *Proměny sudetské krajiny*, s. 12.

⁹³ Tamtéž, s. 12.

⁹⁴ srov. ANTIKOMPLEX, *Zmizelé Sudety*, s. 24.

⁹⁵ srov. MIKŠÍČEK, P. *Zmizelé Sudety*, s. 47.

⁹⁶ srov. Tamtéž, s. 47.

⁹⁷ srov. Tamtéž, s. 47.

⁹⁸ srov. Tamtéž, s. 47.

zabydlovaná místa byla Ašsko, Plánsko, Tachovsko, Nejdek, Loket...⁹⁹ Nejrychleji bylo zabydleno jihočeské pohraničí, kde bylo dobré zemědělské zázemí, ale také například proto, že noví obyvatelé přicházeli z původních domovů, vzdálených jen několik desítek kilometrů od nového bydliště.¹⁰⁰ I to je vysvětlením proč se v jihočeském pohraničí udržely zvyky a tradice.

3.4. Dosidlování novými obyvateli

Po odsunu ze západního pohraničí, přišli do kraje lidé z vnitrozemí, tedy z Plzeňska, ze středních Čech, ale také Slováci z východu, Volynští Češi, Poláci, dlouhou cestu podnikli Bulhaři, lidé z Maďarska a také z tehdejší Jugoslávie a SSSR.¹⁰¹ Ve složité situaci bylo těžké hledat autority. Brutálním zlomem byl rok 1948, kdy byl přistěhovalým rodinám zabaven majetek a znemožněno soukromé vlastnictví. *„Než totiž pováleční majitelé stačili získat vztah k získané půdě, byla jim znárodněna a příliš velká hospodářská stavení bez polí a dobytka pozbyla smyslu.“*¹⁰²

Zakotvit a začít vytvářet svůj domov v době po puči nebylo lehké. Zvláště ve vypjatém prostředí Sudet, kde nebylo jasné kdo je kdo. Jak pomoci novým obyvatelům zorientovat se ve složité situaci, v odlišném prostředí, které vyžadovalo jiný způsob života než na který byli zvyklí? *„Skutečnost totiž byla od počátku jiná a lidé se tu s ní dlouho potýkali jako s provizoriem, po kterém se vrátí zpět ztracené či přijde očekávané.“*¹⁰³ Neexistovala místní komunita, otřesem procházely i farnosti a sbory. Lidé se báli jeden druhého. Nebylo na co navázat. Historie byla odsunuta stranou na západ, kontinuita přetržena. Slova nenávisti a žehráni, která tehdy zazněla z úst mnohých Němců i Čechů stále žijí, dnes je však potřeba zaměřit se na slova požehnání. *„A tak od nynějška už nikoho neposuzujeme podle lidských měřítek. Ačkoliv jsme dříve viděli Krista po lidsku, nyní ho už takto neznáme. Kdo je v Kristu, je nové stvoření. Co je staré,*

⁹⁹ srov. MIKŠÍČEK, P. *Zmizelé Sudety*, s. 47.

¹⁰⁰ srov. Tamtéž, s. 47.

¹⁰¹ srov. Tamtéž, s. 48.

¹⁰² BUKAČOVÁ, I. *Proměny sudetské krajiny, Památky „po Němcích“*, s. 187.

¹⁰³ DEJMAL, I. *Proměny sudetské krajiny*, s. 20.

pominulo, hle je tu nové! To všechno je od Boha, který nás smířil sám se sebou skrze Krista a pověřil nás, abychom sloužili tomuto smíření. Jsme tedy posly Kristovými, Bůh vám domlouvá našimi ústy; na místě Kristově vás prosíme: dejte se smířit s Bohem!“ 2 Kor.5, 16 - 20¹⁰⁴

Po původním obyvatelstvu zůstal majetek, ale naše země vlastně byla daleko chudší. Je otázkou, kdo byl obětí, bolest se rozprostřela na všechny strany. *„Přistěhovalci nenesli žádnou vinu na odsunu, jen nahradili staré hospodáře, sami také odešli odněkud, kde byli doma. A tak se vlastně setkali lidé stejných osudů, aniž si to uvědomili.“*¹⁰⁵ Po únoru se situace znatelně vyostřila a lidé se oprávněně báli udání i od svých sousedů. Většina obyvatel se stáhla do svých ulit. *„V každém případě na tom má podíl i únor 1948, který znamenal zánik soukromých zemědělců, malých podnikatelů a řemeslníků, jejichž způsob existence bezpečně vede k osvojení si místa do podoby domova.“*¹⁰⁶

3.5. Současná atmosféra společnosti

Místní lidé neuměli nebo nechtěli mluvit o tom, co se tu stalo. A tak není překvapením, že dnešní generace dětí a mladých lidí s údivem a mnohdy poprvé poslouchá příběh o poválečném odsunu a příchodu svých prarodičů. Řada z těchto mladých lidí odchází studovat do vnitrozemí, kde později zůstává. Mladí lidé se většinou nevracejí, v pohraničí nemají dostatečnou nabídku zaměstnání ani přitažlivé zázemí.

Nejmladší generace v sobě většinou nemá zášť a potřebu národní odvety, často do Německa jezdí studovat a pracovat. Je zde jiné riziko, prázdnota pojmu domov a nezájem o historii i budoucnost rodného místa. Hledání smyslu nebo nového obsahu tohoto prostoru je možným úkolem pro místní obyvatele.

Co je však úkolem pro místní křesťany? Sudety jistě potřebují nového hospodáře, ale nutně již z dob poválečných, potřebují kněze, potřebují slyšet požehnání a zažívat odpuštění a smíření.

¹⁰⁴ 2 Kor. 5, 16 - 20.

¹⁰⁵ BUKAČOVÁ, I. *Proměny sudetské krajiny*, s. 187.

¹⁰⁶ DEJMAL, I. *Proměny sudetské krajiny*, s. 20.

Příležitost po roce 1989 stále trvá a má nový rozměr. Blížkost k hranicím se z hrozby stala možností. Pomoc z německé strany přichází v podpoře oprav církevních staveb, v komunikaci s českými školami a ve spolupráci měst nebo občanských sdruženích. „*Celkově se mění i pohraničí: je čím dál více lidí, kteří tu zakotvili a cítí zodpovědnost ke krajině svého domova. Jsou velice dobré vztahy s německými sousedy, už žádná nepřátelství.*“¹⁰⁷

3.6. Duchovní klima prostoru

Noví obyvatelé pocházeli z odlišného prostředí, nebo dokonce z jiné země a s sebou přinášeli své zvyky a spiritualitu. Nepřicházeli však se svými duchovními otci, do nového domova přišli jako ovce bez pastýře. Některým rodinám se nepovedlo vytvořit zde domov, ani předat svou víru dalším generacím. Ukvapené a nepromyšlené nastěhování nových obyvatel postrádalo zakotvení, materiální se možná později povedlo víceméně zajistit, ale duchovní a lidské zoufale chybělo a mnohde dodnes chybí. V literatuře pro to dokonce nalezneme termín sudetské bezdomovectví.¹⁰⁸

Pro zemi, poničenou válkou bylo zapotřebí doplnit opuštěné oblasti lidmi a zajistit další náboženské zázemí, ale zoufale se nedostávalo duchovenstva. Církev v prostoru vnějších Sudet zažila mnohé pronásledování, ačkoliv byla nadmíru důležitá její svatá služba. Nezastupitelná pomoc, přinášející Kristovu podporu a smíření byla záměrně odstraňována. Těsně po válce se začal postupně zotavovat řád bratří premonstrátů v Teplé. Složitou atmosféru v klášteře pomáhal řešit pan opat Josef Heřman Tyl.¹⁰⁹ Ale i zde bylo vše utlumeno po komunistickém puči.

Novou komunitu lidí takřka nic nespojovalo. Byli z různých míst, s duší zmatenou z bolestí války. Nebyl politický zájem vytvořit zázemí pro stávající obyvatele zdejších vesnic a městeček.

Velkolepé ničení a ponižování sakrálních objektů je až zarážející. Zcela vážně existovala idea, na postupnou totální likvidaci církve z tohoto území.

¹⁰⁷ RADKOVSKÝ, F. *Katolický týdeník 2008/ 21, Přeji plzeňské diecézi, aby nebyla ghettem*, s. 1.

¹⁰⁸ srov. SPURNÝ, M. *Proměny sudetské krajiny, Památky „po Němcích“*, s. 12.

¹⁰⁹ srov. TYL, J.H. *Psancem*, s. 79.

To, že se víra a liturgie udržela byť v malé míře až do dnešní doby je projevem hluboké věrnosti zdejších křesťanů.

3.7. Poválečné období

V době, kdy se celá Evropa vzpamatovávala z války, vyvstávali nové otázky jak dál. Ve Francii se v té době bratr Roger staral o německé zajatce a začínal budovat komunitu s prvními bratry. Společně hledají cesty jak se postarat o sebe a své hosty. Zakládají farmu a pomáhají ostatním hospodářům. Starají se o děti a mladé lidi bez domova. Zvou ostatní k tiché modlitbě se zpěvy. Překvapivě podobný byl vývoj i v tepelském klášteře. Do Teplé byl vyslán mladý kněz Josef Heřman Tyl (1914 – 1993). Měl za sebou zkušenost několika koncentračních táborů a pro svou milou povahu byl mezi duchovními i laiky velmi oblíbený. Bratři doufali, že autorita vězně z koncentračního tábora uklidní proticírkevní i protiněmecké nálady v Teplé.¹¹⁰ Otec Tyl se soustředil na pomoc vězněným německým bratrům premonstrátům a na zajištění lidského zacházení v kárných táborech pro německé zajatce. V klášteře se otevřely příležitosti založit hroznavovské hospodářské družstvo, byl otevřen noviciát, v Mariánských Lázních škola pro dívky. Blízkost s myšlenkami Taize nalézáme i v plánu „*Sanatoria klášterního ticha*“ kde byla plánována léčba duchovním prostředím a tichou hudbou.“¹¹¹

Nepokojná atmosféra před odsunem vrcholila častými provokacemi, bylo nutné ji rychle řešit. „*Vysídlení občanů německé národnosti bylo řízeno správní komisí a sledovalo stanovený plán. Tomuto bolestnému loučení s domovem jsem nebyl nikdy přítomen, protože i na tuto skutečnost jsem se díval očima Ježíše.*“¹¹² píše ve svých vzpomínkách otec Tyl.

Jak odlišné mohou být příběhy jedné doby vidíme na příkladu zlomového roku 1948. Ve stejný rok se uskutečnilo první valné shromáždění a ustanovení Světové rady církví, v Taize se začala sloužit protestantská a katolická bohoslužba. Ve stejném roce začal otec Heřman Tyl i s celým klášterem svůj boj

¹¹⁰srov. TYL, J. H. *Psancem*, s. 89.

¹¹¹ Tamtéž, s. 83.

¹¹² Tamtéž, s. 88.

prohrávat. Zde končí jakási paralela poválečného vývoje. Potupné zabavení kláštera a nespravedlivé zatčení bratří, bylo počátkem cesty kříže. Zrušení kláštera byl záměrný útok na duchovní základ kraje¹¹³, jednalo se o zrušení důležitého křesťanského centra západních Čech. Bratry čekaly soudy, mnohaleté tresty, pracovní tábory a uranové hřbitovy elity národa.

Jestliže nacházíme počátek ekumenického jednání v koncentračních táborech¹¹⁴, potom jeho další pokračování je evidentní v pracovních táborech politických vězňů. Těžkosti, práce v dole i poměry totožné jako v Osvětimi působili na vězně a ty se vyhraňovali. Beznaděj z budoucnosti stála vedle „uragánu Ducha svatého“¹¹⁵, který směli vězni zažít na dole Mariánská. Až symbolicky zaznívá jméno Mariino, matky Smíření v této souvislosti.

Nyní už pokolikáté vstává klášter Teplá z mrtvých a postupně uzdravuje své rány. Tento moment je zajímavý, když si uvědomíme, že Teplá vlastně přežila všechna příkoří například narozdíl od opatství v Cluny.

Jednou v roce se loď tepelského chrámu zaplní věřícími, kteří připutovali z celé diecéze. Jejím patronem se stal zakladatel tepelského kláštera blahoslavený Hroznata. Společně se svým biskupem děkují a prosí za svou diecézi.

Dobrý Bože!

Děkujeme Ti za bohatství Tvého požehnání
a za všechno dobré, co jsi naší diecézi prokázal.

Prosíme Tě za odpuštění všeho zla,
které se během historie stalo na území naší diecéze;
Zvláště Tě, Otče prosíme,
Odpusť násilí a křivdy spáchané během 2. světové války,
po ní a v době totality.

¹¹³ srov. TYL, J. H. *Klášter Teplá*, s.25.

¹¹⁴ srov. NEUNER, P. *Ekumenická teologie*, s. 301.

¹¹⁵ TYL, J.H. *Psancem*, S. 184.

Pohled' na tento kousek země,
učiň, ať v ní zazáří Tvé světlo,
učiň, ať do ní přijde trvalý mír.
Veď nás i nadále,
ukazuj naší diecézi a jejím pastýřům správnou cestu.

Úryvek modlitby za plzeňskou diecézi

3.8. Křesťanská přítomnost

Ještě v novém tisíciletí jako duchovní problém západních Čech pojmenováváme mimo jiné i odsun. „*Nové obyvatelstvo, které se zde usazuje, ještě plně nezapustilo své kořeny. To přináší problémy i pro život věřících. Není nás mnoho a je důležité znát naši úlohu ve společnosti. Můžeme se k ní postavit negativně – nic se nedá dělat, nebo pozitivně – to je s nadějí, že vše jde s pomocí Boží.*“¹¹⁶

Ze skoro třetinové části našeho národa, která se přihlásila ke křesťanství, se k nedělní slavnosti sejde jen desetina. Výsledky sčítání věřících z roku 2001 v Plzeňské diecézi odkryly jejich minimální účast na aktivním životě církve.¹¹⁷ Většinou se jedná o procento jediné s drobnými rozdíly v desetinných číslech. Sokolovsko nedosahuje ani tohoto 1%, ale je pro změnu velmi aktivním místem misijním, s velkým počtem sborů baptistických a různých malých společenství.¹¹⁸ Počet aktivních věřících prozrazuje i v dnešní době přesné hranice transferu. Chodsko, které patřilo do oblasti vnitřních Sudet, kde lidé zůstali i po válce ve svých domovech má běžně necelé 4 % aktivních farníků, ale v chodských vesnicích, kde došlo ke změně obyvatelstva jsou to 2 %. Přesto je to jednou tolik co například v oblasti karlovarské. V chodské lokalitě nebyl za totality stržen ani jediný chrám, na rozdíl od příhraničního prostoru, kde bylo zničeno „symbolických“ 66 kostelů. Největší likvidace církevních staveb zasáhla okolí měst Horšovský Týn a Tachov.¹¹⁹

¹¹⁶ www.bip.cz.

¹¹⁷ srov. Tamtéž.

¹¹⁸ srov. www.cirkve.cz.

¹¹⁹ srov. PROCHÁZKA, Z. HAPKA, L. Proměny sudetské krajiny, s. 87 - 94.

A tak se s podporou církve opravují kaple a kostely, neudržované od války, devastované časem a lidmi našeho národa, lidmi, kterým chyběl nejen cit pro duchovní hodnoty, ale jakákoliv vnímavost pro dobro. Lidé mimo církev, obnovující církevní památky patří většinou k občanským sdružením, někteří nejsou ani věřící, přesto mají potřebu duchovní stavby ve svém domově.¹²⁰

Sudety nepotřebují pouze opravit, ale jejich základní potřebou je nalezení nového obsahu, „...jsou územím nabitým tvůrčími podněty.“¹²¹ Velmi ztuha se takové myšlenky uskutečňují a je potřeba hojného Božího požehnání a stále prosby o pomoc Ducha svatého. Lidé rezonující takovým požehnáním mají před sebou nesčetné těžkosti a přesto ... „*Tušíme tedy, že sudetská krajina je sama nadána talentem „usmířovat“ nás s rozjitřenou minulostí, která se do ní obtiskla.*“¹²²

3.9. Provizorium západočeských křesťanů

Obrovské jsou rozdíly mezi duchovním zázemím ve městě a v pohraničním pásmu. Jiná atmosféra byla a dodnes je ve vnitřním prostoru Sudet. Ten chráněn vnějšími Sudety, zůstal zachován a to se odrazilo i na jeho duchovním zázemí. V Plzni nebo jiných částech západních Čech, kde byla situace stabilizovaná, kde nedošlo k proměně obyvatelstva, byly zachovány vztahy, zvyky a místní duchovní zázemí. Slovy otce biskupa Radkovského: „*Problémem byl nedostatek kněží, a také situace v sekularizovaných pohraničních územích. Ale jsou tu i území tradičně katolická, Chodsko a Klatovsko či samotná Plzeň.*“¹²³

Smutná až mystická krása opuštěných kostelů a jiných duchovních staveb je charakteristická pro naše západní pohraničí. Zamčené kostely se otevírají jednou týdně k slavnosti, na které mnohdy pozvaní hosté chybí. Je časté, že v menších městech a na vesnicích se křesťané cítí opuštěni. Tato osamělost však nabízí příležitost k ekumenickému setkání. K modlitbě se scházejí jako křesťané a skrze svou otevřenost a snahu o postoj tolerance jsou přístupni i těm,

¹²⁰ srov. BUKAČOVÁ, I. *Proměny sudetské krajiny*, s. 185.

¹²¹ MATĚJKA, O. *Zmizelé Sudety*, s. 46.

¹²² ANTIKOMPLEX, *Zmizelé Sudety*, s. 22.

¹²³ RADKOVSKÝ, F. *Katolický týdeník 2008/ 21, Přeji plzeňské diecézi, aby nebyla ghettem*, s. 1.

kdo nezakotvili v žádné církvi. Tyto vzniklé „buňky“ mají dobrý základ pro oslovení mládeže. V podstatě se nedostává otců a matek, bratří a sester, to je problém zdejšího osamění. Upřímnou snahu zaznamenáváme ve sborech a farnostech, kde dochází k dobré spolupráci duchovních a laiků. Otevřenost složité budoucnosti církve v tomto prostředí, je založena na přijetí současného stavu i odkazu předcházejících generací. Srozumitelně to vyjadřují slova pastorační vize jedné z farností „*Chceme žít život otevřený životu. Žít s těmi zde i s těmi tam. Být láskou dnešku, zítřku nadějí. Žít tím, co žije, a to, co umírá, provázet k smrti, co život otevírá.*“¹²⁴

Bratr Roger pojmenovával vnitřní opuštěnost člověka jako fundamentální osamělost. Proto nabízel svou blízkost, která odkazovala na blízkost Kristovu. „*Milovat samotu, ale nenávidět osamocení.*“¹²⁵ Takové opuštění zná každý člověk, proto není nabídka společenství zaměřena pouze na křesťany. V pohraničí se trvale nedostává obyvatel, doposud se nepovedlo vyrovnat deficit vzniklý odsunem. A stejný deficit je i po osobnostech nabízejících své společenství, po rodinách, které budou otevřeny a stanou se malými společenstvími. „*A protože nás křesťanů je v západních Čechách málo, dá nám mnohem více práce a úsilí potkat se se svými bratry a sestrami a vytvářet společenství.*“¹²⁶

Výzkumná otázka č. 1:

Otevírá se na územích, která prošla bolestnou historickou zkušeností (západní Čechy), větší prostor pro setkání věřících i hledajících, například formou ekumenické modlitby?

Výzkumná otázka č. 2:

Může se nám i v současnosti stát zdrojem inspirace cesta smíření a odpuštění, tak jak ji volil po 2. světové válce bratr Roger?

¹²⁴ FENCL, J. *Katolický týdeník 2008/21, Svědectví: Jak se žije křesťanům v plzeňské diecézi?*, s. 2.

¹²⁵ SCHUTZ, R. *Netušená radost*, s. 44.

¹²⁶ FENCL, J. *Katolický týdeník 2008/21, Svědectví: Jak se žije křesťanům v plzeňské diecézi?*, s. 2.

4. Modlitba Smíření v plzeňské diecézi

„Ekumenismus v našich zemích tak anachronicky ještě v silné míře stojí na nadšencích, jejich kontaktech a spontánních iniciativách.“¹²⁷

Během rozhovorů a záznamů vzpomínek oslovených organizátorů se vyskytla zajímavá skutečnost. Modlitba doporučovaná komunitou byla označována hned několika názvy. Bratři v literatuře a na svých webových stránkách¹²⁸ používají termín modlitba se zpěvy z Taize nebo společná modlitba. Mezi společenstvími v naší republice se vyskytují další pojmenování: modlitba Taize¹²⁹, modlitba v duchu Taize¹³⁰, tichá modlitba¹³¹, tichá hodina¹³², modlitba smíření¹³³ a vigilie smíření¹³⁴, nebo meditativní modlitba v duchu Taize. Tato práce využívá všechny názvy, zaznívající z úst organizátorů a běžně používané mezi věřícími

4.1. První modlitby v duchu Taize

„...v každém společenství je třeba člověka, který bdí a stará se o to, aby se toto společenství neomezilo na to, že by hledalo své vlastní uspokojení, ale že zůstává otevřené pro univerzální.“¹³⁵ bratr Roger

První zmínky o modlitbě Taize v naší zemi se objevují v 60. letech z evangelického prostředí. Chodovský sbor vedený Alfredem Kocábem se připojil k modlitbě za jednotu a smíření a stal se prvním českým společenstvím modlitby se zpěvy.

¹²⁷ NEUER, P. *Ekumenická teologie*, doslov Vokoun J., s. 301.

¹²⁸ srov. www.taize.fr.

¹²⁹ srov. 4.3.2. Lukáš Petrlík.

¹³⁰ srov. 4.2.4. Eva Jelínková.

¹³¹ srov. 4.3.3. K. Řežábek.

¹³² srov. Tamtéž.

¹³³ srov. 4.4.5. I. Čamková.

¹³⁴ srov. www.taize.fr.

¹³⁵ SCHUTZ, R. *Pustiny v srdci vydávají květ*, s. 24.

4.2. Rozhovory

4.2.1. Alfred Kocáb

(úryvky textu knihy *Cestou necestou*, telefonický rozhovor 14. května 2008)

„...plynule jsme přijeli do pohraničí, které bylo na první pohled jiné než tradiční české oblasti“¹³⁶

Tak začíná své vzpomínky na chodovskou farnost evangelický farář Alfred Kocáb. Evangelický sbor byl z velké části tvořen z farníků z německého Slezska. Většina z mužů v době války musela narukovat, bojovali na straně své tehdejší země - tedy Německa. Bratr Kocáb se stal pastýřem zvláštního stáda křesťanů z různých částí Evropy i z různých stran barikád. Znovu tak stála církev uprostřed lidu a znovu měla možnost stát se místem smíření. I mezi dobrými křesťany se však najde mnoho příležitostí k nepochopení. A tak i chodovská farnost měla projít bolestnou zkušeností rozdělení. Vyhraněná a silně emoční atmosféra začala rozkládat jednotu sboru. Docházelo v ní k posuzování a „selekcí“ křesťanů. Hlasitá a razantní slova, opírající se o různé verše, se jakoby mýjely s Ježíšem tichým a pokorného srdce. Neudržitelnost situace a smutek z toho, že rozkol zase pracuje, připravovaly Alfréda Kocába na setkání s myšlenkami Taize.

„Duch svatý je nekonečně bohatý a své žáky znovu a znovu obdarovává. To jsme směli prožít zcela konkrétně i po letech rozvratů a rozchodů. Jakoby odměnou, že jsme drželi zásadu nerozlučitelnosti křesťanské církevní rodiny, jsme navázali intenzivní kontakt s bratrskou komunitou v Taize ve francouzském Burgundsku, která byla nesena ideou „jednoty v rozmanitosti“¹³⁷

První návštěvu komunity uskutečnil bratr Kocáb v roce 1966, během cesty za svým bratrem do Lyonu. V komunitě byl laskavě přijat a na oplátku pozval své hostitele do chodovské farnosti. A tak se stalo, že jedna z úplně prvních cest bratří z Taize do naší republiky, směřovala právě do západních Čech, do sboru

¹³⁶ KOCÁB, A. *Cestou necestou*, s. 131.

¹³⁷ Tamtéž, s. 142.

bolavého vlastní rozepří. Podzimní setkání roku 1966 přineslo mnoho požehnání a stalo se počátkem spolupráce komunity a církve v naší zemi. Setkání s bratry, zejména s bratrem Rudolfem a s jejich zbožností, bylo „osvěžujícím vánkem“, který provětral dusivou atmosféru chodovského sboru. Bratr Kocáb ve svých vzpomínkách napsal: „*Poznali jsme odlišný druh zbožnosti, pokorné a nenamyšlené. Nebyla lehce přenosná, neboť byla záramovaná do klasické řeholní struktury, ale mnoho jejích rysů působilo ozdravným vlivem.*“¹³⁸ Tato spiritualita se po naší zemi začala šířit hlavně skrze bratra Rudolfa. Ten dostal ještě v roce 1966 od Alfréda Kocába několik kontaktů na další kolegy faráře: Jaroslava Pfanna, Jana Šimsu, Jana Čapka, Jiřího Věbera, Jakuba Trojana a jiné. Tím tedy vznikla první spolupráce místní církve s komunitou. Vlastní problémy v Chodově trvaly dál, setkání se spiritualitou však „*působilo jako balzám na rozbolavělou duši*“¹³⁹. V roce 1968 se podařilo rodině Kocábových vycestovat do Taize. To bylo již po Pražském jaru, Evropa věděla, že se něco děje, a proto se v komunitě velmi zajímali o situaci v naší republice. Zájem o informace byl „obrovský“. Rok poté rodina z Chodova odešla do Mladé Boleslavi a později do Prahy, kde dál pokračovala v kontaktech s komunitou.

Ve všech těchto farnostech byly ještě v době totality pořádány modlitební setkání mládeže se zpěvy z Taize. Dokonce se povedlo zorganizovat i dvě výpravy mládeže do komunity.

4.2.2. Marie a Jiří Kaplanovi

(rozhovor 27. února 2006, Praha - Dejvice)

Přibližně ve stejné době se s myšlenkami Taize seznámili mladí věřící z pražského společenství, které bylo v blízkém kontaktu s P. Karlem Skalickým.¹⁴⁰ Na evropské setkání koncilu mladých se vypravilo několik z nich, mezi mladými poutníky byli i nejstarší děti Kaplanovy. Po silném impulzu, který zažili na tomto setkání se rozhodli dál pokračovat ve své zemi. Rodiče Kaplanovi

¹³⁸ KOCÁB, A. *Cestou necestou*, s. 144.

¹³⁹ Tamtéž, s. 146.

¹⁴⁰ srov. HANÁKOVÁ, M. *Některé aspekty duchovních impulsů Taize pro českou církev*, s. 11.

byli velmi osloveni novým duchovním rozměrem. Dynamika provizória byl první Rogerův text, který si pan Kaplan přečetl. „Bylo to něco neočekávaného. Měl jsem radost a cítil jsem se být velmi osloven.“ Později se povedlo tajně doručit několik dalších deníků a teologických textů od bratra Rogera, které pan Jiří Kaplan překládal. Setkání se konala každý pátek v bytě u Kaplanů. „*My jsme měli před tím hodně kontaktů s křesťanskými rodinami, právě přes snahu, aby se upozornilo na problémy početných rodin. Jelikož to byly většinou křesťanské rodiny, takže když už jsme znali Taize, tak v nás byla touha Taize rozšířit. Takže jsme se rozhodli udělat setkání na Šumavě na Kochánově, kam přijeli různí lidé, my jsme ani nevěděli, kdo přijede a z jaké církve. Vedl to kněz Carlos Mascaró y Buyreu, člen řádu piaristů, který jezdil pravidelně do Taize, kde jej požádali, aby nám pomohl, a Marie Schutz, která byla permanentka z Taize, ta přišla přímo s programem. Pro naše kněze by to bylo dost velké riziko. Carlos nedělal rozdíly, neptal se, z jaké jsi církve, všichni jsme byly děti Boží. Byla tam jednota, v takovém úžasném tichu. Mše byly prokládány zpěvy z Taize a tichem, to celé trvalo třeba tři hodiny, nikdo pak nechtěl odejít.*“ vzpomíná na šumavská setkání paní Kaplanová. Z tohoto zázemí vycházel další zdroj modliteb v duchu Taize, který později ovlivnil i západní Čechy. Setkání pokračovala i po listopadu 1989, jejich organizaci přejala dcera Martina Hošková a její manžel Marian Hošek.

4.2.3. Martina Hošková

(rozhovor 27.února 2006, Praha – Dejvice)

Vzpomínky Martiny Hoškové se nejvíce týkaly pražského společenství v 80. a 90. letech. Jednalo se o období politicky i společensky zlomové, kdy došlo k zásadním změnám i v životě církve. „*Doba totality byla zcela výjimečná v tom, že docházelo k velmi intenzivnímu hledání dalších cest, které se odehrávalo na bázi osobní důvěry a neoficiálních kontaktů. Paradoxně jsme tu ekumenu žili i ve zcela konkrétních věcech. Bylo to zřejmě proto, že by spousta věcí nemohla být otevřeně možná. Jakmile přišla svoboda, tak mnozí lidé přijali angažmá ve své církvi a v tu chvíli, ne že by pro ně přestalo být významné udržování těchto*

kontaktů, ale prostě viděli tu cestu svého nasazení a sil tam, kde konečně mohli. To je vlastně logický vývoj a tím pádem se ekumenická struktura naladila jinak.“

V 80. letech zažívalo pražské společenství velkou popularitu. Nabízelo zajímavou a nezvykle svobodnou formu setkání. V bytě u Kaplanů se scházelo několik desítek lidí z různého prostředí, věřící i hledající, lidé z uměleckých i protikomunistických okruhů. „Někteří lidé, se posunuli a dnes tu dobu považují za nějakou fázi, která patřila k té revoluční době a dnes už tam to vlastní angažmá není. I když myslím, že jim to stále něco říká. Tehdy na té modlitbě bylo třeba padesát lidí a dnes se jich sejde jenom pět nebo deset. To však nemohu brát jako selhání, protože na druhou stranu ty lidé, které dnes poznávám, a zvu na cestu do Taize, jsou sami v nějaké životní fázi, kdy hledají odpověď na něco a rozhodnou se, že pojedou a většinou je ta zkušenost někam posune. Nezáleží na množství, ale je úžasné, že ta možnost tady pořád je, pro toho kdo něco hledá. Ono se dost prolíná naše společenství a kontakty s dalšími rodinami, které udržujeme dodnes. My jsme vlastně ty první zprávy nebo kontakty sdíleli společně. I první návštěvy bratří, což byl potom hlavně bratr Rudolf, který později navštěvoval další skupinky, jsme měli také u nás. Tehdy ještě někteří neuměli anglicky nebo německy, tak se to ještě překládalo, ale on protože se to chtěl modlit s námi, tak se poměrně rychle naučil Otčenáš česky.“

Vzájemná podpora mezi skupinkami vedenými v duchu Taize, tehdy nebyla příliš možná, protože o sobě většinou nevěděli. „Nezastupitelnou osobou byl v té době Zdeněk Susa, to je člověk, který byl činný ve své církvi, zřejmě měl od bratra Kocába nějaké informace. Tehdy podnikli se svou ženou cestu po Francii, kdy také navštívili Taize. Byl to pro něj tak mimořádný impuls, kdy po návratu si on sám připravil sérii fotografií a diapozitivů a dělal takový pořad, kde o tom vyprávěl. A tím zpopularizoval Taize v tom svém prostředí česko-bratrském. Myslím si, že jezdil i do katolických farností, protože, to je takový ušlechtilý člověk, který tu myšlenku smíření taky velmi hledal. Dnes si už nepamatují, jak jsme se seznámili. Bylo to rozhodně po první návštěvě bratra Rogera v Praze. Tato návštěva vlastně zkontaktovala lidi, kteří znali Taize, ale

tehdy jsme o sobě nevěděli. Se Zdeňkem Susou to byla žitá ekumena, my jsme se navštěvovali a pak jsme mu jezdili pomáhat.“

Nečekané události listopadu 1989 byly i novým duchovním impulzem. Pražské společenství mělo před sebou nové úlohy. *„Když přišly změny, tak si pamatuji, že to bratři pozorně sledovali a že na setkání do Varšavy jsme už jeli s tím, že i u nás došlo k té velké změně. Přesně si pamatuji na telefon, kdy brzy po Vánocích zavolal bratr Charls Eugen a ptal se, jestli by bylo možné uskutečnit setkání v Praze. Tehdy mne ta myšlenka šokovala. To je typické pro bratry, že to co se nám zdá nemožné, pro bratry možné je.“* Velké evropské setkání vyžadovalo v tehdy naprosto nezkušeném Československu značné množství práce. *„Takže se záhy na jaře začalo vše připravovat. S bratrem Aloisem jsem se účastnila těch prvních organizačních schůzek. Řada lidí, kteří byli normálně na okraji církevního života, do toho byli zapojeni, a potom tím byli úplně uchvázeni i tím projevem důvěry, kterou cítili od bratrů. To setkání bylo i pro Prahu něčím mimořádným.“*

Dalším programem byli šumavské týdny, které zažívali svou slavnou dobu se španělským knězem Carlosem. Po revoluci pokračovali dál, protože ne všichni se hned vydali do Taize. *„Ale potom, jsme si s Marianem řekli, že zkusíme něco podobného. Chtěli jsme, vytvořit tedy nějaký program, který by měl řád a chtěli jsme na to získat nějakého kněze, a to se nám podařilo. První rok s námi byl jeden karmelitán, byl původně z Itálie a potom asi tři dny Petr Kolář, jezuita. Později jsme získali našeho kaplana Jendu Kotase a později jeho kamaráda Tomáše Holuba, ten to vedl potom pětkrát. Sám říkal, že je to paradox, protože on sám nikdy v Taize nebyl. Takže jsme se tam vypravili asi šestkrát, dali jsme tomu název Biblický týden v duchu Taize. Naše dospívající děti byly ve věku, kdy se ukázalo, že je to zkušenost mimořádná.“*

V dnešní době manželé Hoškovi organizují modlitby smíření v kostele svatého Vojtěcha v Praze, někdy také ve svém domě, velkou pomocí jsou jim jejich dospělé děti, které pomalu přebírají zodpovědnost za tato setkání.

4.2.4. Eva Jelínková

(e- mailová korespondence 23. 5. 2008, telefonický rozhovor 17. 5. 2008)

U Kaplanů začala pramenit nová lidská setkání, skrze která docházelo k šíření požehnané modlitby do dalších míst naší republiky. Tento zdroj více oslovoval věřící z katolického prostředí. Do díla se zapojovaly i jiné rodiny z pražského okruhu, které se účastnily setkání a modliteb v duchu Taize. Přijímali svůj malý, ale smysluplný díl odpovědnosti. Jak silné byly tyto vazby vnímáme i dnes po mnoha letech, kdy se rodiny nadále scházejí a podporují. To co jinde studentská společenství rozdělí, se v Praze stalo dalším zdrojem spojení. Pražské společenství se po dlouhou dobu bylo jedním z hlavních pilířů, které podporovali modlitbu v dalších místech naší země. Manželé Eva a Josef Jelínkovi z Prahy, kteří do tohoto společenství patřili, pomohli rozšířit modlitbu smíření do Plzně. V první polovině 70. let začali navštěvovat modlitbu Taize u Kaplanů. Přibližně ve stejném roce 1974/5 se seznámili s manželi Ženíškovými z Plzně. Během vzájemných návštěv se zmiňovali o modlitbě a setkáních v duchu Taize. Začali se společně modlit. Přibližně kolem roku 1978 jeli Josef Jelínek a Karel Ženíšek na setkání do Drážďan, které se stalo velkým povzbuzením pro východní Evropu.

4.3. Plzeňské modlitby

4.3.1. Pavla Ženíšková

(rozhovor 13. března 2008, Plzeň)

Plzeňská ekumenická setkání měla počátek již v 60. letech. Na shromáždění chodila tehdejší mládež z evangelické i katolické církve. Jak vzpomíná Pavla Ženíšková, zde se poprvé dozvěděli o Taize. *„My jsme se poprvé setkávali s protestanty ještě dříve. Chodili jsme v 60. letech na biblické hodiny do západního sboru Českobratrské evangelické církve. Vedl nás bratr farář Jiří Pumr. Mohli jsme tam chodit veřejně, protože to jediné bylo za komunistů povoleno. Tam jsme se vlastně setkali s manželi, kteří byli v Taize a vyprávěli nám. Byli nadšeni. Pouštěli nám diapozitivy. Zde jsme se také od bratra faráře dozvěděli o ekumeně na 2. Vatikánském koncilu, přišlo nám*

to neuvěřitelné. Později, když jsme měli děti, tak už jsme měli mnoho práce a nemohli jsme tam chodit.“

V 70. letech se manželé Ženíškovi seznámili s rodinou Jelínkových, kteří je uvedli do způsobu modlitby Taize. Setkání se konala doma v bytě u Ženíšků, na koberci ležel kříž a kolem něho se scházelo a modlilo několik rodin. Bylo to pro ně důležité i proto, že do jejich setkávání dostala strukturu a rytmus. Do té doby se do modlitby hodně vnášela rodinná témata, takže setkání neměla řád.

„Kříž jsme dostali také od Jelínků, kteří nám k němu pomohli. Byl to velký dar v té době. Potom, co u nás skončily modlitby, tak byl převezen k salesiánům.“

Setkávání se konala každý pátek. *„To byl takový dobrý den. Utahaní jsme se rádi ztišili, věděli jsme, že nemusíme potom ráno do práce. Bylo to řešení, do setkání se vložila výborná kázeň v tom větším počtu lidí, líbil se nám řád, dostalo se to do správných kolejí.“*

O prázdninách rodiny jezdily na faru do Malměřic, byl zde kněz, který poskytl faru a programu se sám účastnil, pomáhal například tím, že nabídl podněty k zamyšlení.

Velkou oblibu a povzbuzení přinášely dopisy z Taize. *„Cítili jsme, že to mělo obrovskou hloubku. Dopisy, to bylo úžasné spojení církve. Oslovovalo nás to, i když byly psány na vzdálených místech. To je znát, že to bylo Boží dílo.“* Společenství bylo pouze katolické, přesto se společně modlili za jednotu. *„Možná, že tu byl nějaký blok. Já nevím, jak dalece to lidé brali.“* Tehdejší setkávání bylo více konzervativní.

Modlitba Taize u manželů Ženíšků trvala až do revoluce, potom setkání přestala. Důvodů bylo více, naskytly se i jiné možnosti ke společnému setkání, rodiny začaly mít jiné zájmy, chodily do jiných společenství. Po revoluci přišly do Plzně také řády a nabídly svou službu i blízkost.

„Vše je dáno v pravý čas. Taize modlitba se zkoušela dát do kostelů, ale nešlo to. Lidé nepřišli, byla tam zima... Později se toho ujal někdo jiný. Ekumenické setkávání v našem městě probíhá dál i bez modlitby Taize. V Plzni je ekumena na velmi dobré úrovni. Zde na faře se jednou za měsíc konají ekumenická setkání místních církevních představených. Přichází asi tak 18 lidí.“

4.3.2. Lukáš Petrlík

(rozhovor 7. května 2008 Plzeň)

V roce 1991 začal Lukáš Petrlík navštěvovat společenství v Plzni v Resslerově ulici, které bylo vedené v duchu Taize. Pořádala jej Ivana Dlohošová ve svém bytě. Byl osloven formou setkávání, a proto se s jedním z přátel ještě toho roku vydali do Taize.

„Čím mne to oslovilo? Tam mne oslovila snaha o život s Bohem a věci z toho odvozené. Mě zaujalo to, že je nějaké společenství lidí, kteří takhle žijí a zvou i ostatní, aby se také zúčastnili. Nedělají jim překážky, to je ten ekumenismus.“

Ve společenství došlo k několika změnám, v roce 1992 skončilo, ale příští rok se na stejném místě začalo scházet jiné, vedené Robertem E. Frouzem. Bylo převážně katolické. *„Dokonce byl u nás na návštěvě i bratr Alois, také proto, aby se lidé mohli zeptat jak to v Taize chodí. Pak jsme ještě hostili i dvě rezidentky z Taize, přijely také povídat o Taizé. Modlitba Taize se v bytě konala přibližně do roku 1997. Skončila proto, že se z toho bytu odstěhoval bratr Ivany Pavel, který dobře hrál na kytaru a doprovázel modlitbu hudebně.“* Někteří lidé ze společenství se zapojovali i do národních setkání pořádaných komunitou. *„Já sám jsem se účastnil v roce 1994 silvestrovského setkání Taize v Mnichově. To tehdy organizoval p. Kaplánek. Myslím, že to měl na starosti asi dva roky. Tenkrát mi říkal, že už to dál organizovat nebude, jestli bych organizaci zájezdů nepřebíral. Příští cestu na setkání v Paříži jsem tedy už za Plzeň organizoval já.“*

Měsíc před odjezdem Lukáš Petrlík spolu se svými přáteli zorganizovali v Plzni Slavnost světla. Jednalo se o jakousi přípravu na silvestrovské setkání. Slavnost měla strukturu jako modlitba Taize, se zpěvy, tichem, přímlovou. Účastnily se jí i jiné církve. Bratři z Taizé k tomu přímo vyzývali, chtěli, aby slavnost byla před silvestrovským setkáním.

„Přišlo dost lidí, neodhadnu přesný počet. Myslím, že šlo převážně o katolíky.“

Já jsem byl na slavnosti světla před tím jen jednou, tu myslím organizoval p. Kaplánek. Zajímavé bylo, že se lidé, kteří byli na Slavnosti světla neshodovali

s těmi, co potom jeli na setkání.“ Ještě rok poté organizoval Lukáš a další lidé setkání ve Wroclavi, kterého se účastnilo o poznání méně poutníků.

Společenství fungovalo dál asi do roku 1997, ale už to nebyla přímo modlitba Taizé. „Poslední dva roky společenství jsme v kostele Panny Marie Nanebevzaté jednou měsíčně nabízeli Tichou modlitbu. Potom jsme asi rok něco hodně podobného dělali na Lochotíně, zase jednou měsíčně.“

Spolu s hudebníky a Lukášem Petrlíkem modlitbu organizoval hlavně Karel Šimr z ČCE. V létě se konala v kostele Všech Svatých na Roudné a přes zimu v modlitebně Korandova sboru. „My jsme se potom stěhovali během roku 2003 do Holostřev, tak někdy v tom čase ta modlitba skončila.“

4.3.3. Karel Řežábek

(rozhovor 7. května 2008, Plzeň)

„Když jsem přišel do Plzně, tak jsem viděl velkou potřebu toho, abychom se s ostatními církvemi poznali. A už jsem vnímal, že tělo Kristovo je ta církev ve městě, tzn. všechny ty církve, ne jenom jednotlivé sbory či farnosti. V Praze jsem byl vedoucím chval, ale v Plzni jsem se stal pastýřem, tam se mi změnil pohled, začalo mi víc jít o lidi.

Snažil jsem se zjistit, jak to tady funguje. V Plzni se tehdy konala jednou za dva měsíce ekumenická setkání, atmosféra byla dost oficiální. Tehdy jsem z toho měl pocit takové zdvořilé opatrné důstojnosti. Tehdy mi to přišlo jako ztráta času. Změnit pohled mi tehdy pomohl Zdeněk Eberle, kazatel metodistů na Lochotíně. Ten mi tenkrát hodně pomohl, říkal mi, abych to nevzdával.

To co to pro mne začalo měnit, bylo asi v roce 1993 Pro Christ, evangelizace Billyho Grahama, vysílaná přes satelit. Tenkrát se kvůli tomu vytvořil pracovní tým, začali jsme spolupracovat mimo oficiální setkání. Bylo tam více církví, ale některé odmítly. Na tom jsme se hodně sblížili, ta práce nás dala dohromady. Scházíme se dodnes. Takže teď tu fungují dvě ekumenická setkávání.

Pak se jen mezi námi spíš ústně rozšířila informace, že se bude konat na Roudné Tichá modlitba. Když jsem tam přišel tak jsem zjistil, že drtivou většinu lidí neznám. Asi to byla většina katolíci, zřejmě místní. V kostele, bylo to k večeru,

na zemi byly kamínky a kameny. Tehdy to vedl Elva, uvedl to tím, že řekl, že nás spojuje ta touha po společné modlitbě, i když máme různé věroučné důrazy. To co nás spojuje, je Kristův kříž. A vyzval nás, abychom, kdo chce, sestavili z těch kamenů kříž. Když byl hotový, dali se k němu rozsvícené svíčky. Pak začala modlitba, sestavená dle doporučení bratří z Taize. Silně jsem vnímal to ticho, my na ně, jako protestanté příliš zvyklí nejsme, takže to pro mě bylo něco nového, ale hlubokého a krásného. Čím více se stmívalo, tím jsme byli méně vidět my a o to víc byl vidět kříž. Byl to pro mne tak krásný zážitek, že na další modlitby jsem bral i některé lidi z našeho sboru. Ta modlitba se konala tak jednou za měsíc v neděli odpoledne.“ Na setkání přicházelo asi tak 20 lidí z několika církví.

Velkým iniciátorem byl i Karel Šimr, tehdy patřil do Korandova sboru. Ten taky později vedl ty modlitby. Převaha hudebníků byla od plzeňské františkánské farnosti.

„My jsme se po čase stáhli, měli jsme ve stejný čas nedělní bohoslužbu.

Když jsme se přestali účastnit, začali jsme tichou modlitbu pořádat jednou měsíčně po bohoslužbách, v neděli v kostele v Lobzích u salesiánů. Tam se setkávalo tak něco kolem 15 lidí. Hodně jsem si tam odpočinul. Úplně jsme zachovali rytmus původní modlitby, jen jsme ke zpěvům přidali i naše písně. Scházeli se tam různí lidé, různě staří, muži i ženy, jen ty úplně nejmladší to moc neoslovilo. My jsme se mezi tím rozrostli na dvě nedělní bohoslužby, první je v Lobzích a druhá se koná na biskupství. Mezi těma já teď přejíždím, takže jsem nemohl organizovat Tichou hodinu, tak jsme té modlitbě říkali. Nějakou dobu jsme ta setkání dělali i u metodistů v Maranathě, tam se postupně začalo scházet asi kolem padesáti až šedesáti lidí, kteří to měli rádi. Byli z různých církví. Tam to bylo asi necelý rok. Pak jsme to přesunuli do katedrály, to se konalo dvakrát do roka, před Velikonocemi a před Vánoci. V této době se jednou za čtvrt roku koná modlitební setkání plzeňských křesťanů, vždy na jiném místě. Když jsme pořadatelé, tak to jako má formu Tiché hodiny.“

Hluboce ekumenickou podporu je možné i vnímat ze strany plzeňského biskupa Františka Radkovského.

4.4. Mimoplzeňská setkání

4.4.1. Robert E. Frouz a Hana Plavcová

(rozhovor 4. března 2008, Holostřevy)

Společenství Noe vzniklo v Plzni, kde se setkávala k modlitbě několikrát týdně skupina věřících. Své základy postavili na dvou pilířích. „*Jeden byl meditativní a druhý řekněme charizmatický.*“ říká Robert E. Frouz. Po určité době se začala rýsovat myšlenka na společnou komunitu, která by sídlila mimo Plzeň. Tato snaha dostala reálnou tvář před pěti lety. „*Postupně se nás dalo dohromady sedm, kdo to mysleli doopravdy. Rozhodli jsme se dál nečekat a začali jsme hledat „Ten dům.“* „Ten dům“, byl později nalezen ve vesnici Holostřevy. Vytváření domova však nebylo jednoduché, fara, kterou dnes komunita obývá, potřebovala zrenovovat, ale ani místní zázemí nebylo příliš útulné. Vyskytl se častý obraz sudetských vesnic západočeského kraje: krásný, ale neopravený kostel, ve kterém nebylo pro koho sloužit bohoslužby, vesnice, mívala svůj půvab, který je již dnes částečně zapomenut. Vše zasazeno do širých plání a tmavých lesů místní přírody. Komunita se rozhodla zůstat a právě v tomto prostředí žít zde a tvořit svůj domov. Pozornost zaměřuje na přípravu vzdělávacích a kulturních programů, nejen pro mladé a nejen pro věřící. Nyní žije na holostřevské faře již pět let. „*Ale doma se tu cítíme být tak rok.*“ dodává Robert E. Frouz a pokračuje: „*Noe žije svým společným životem modlitby a práce. Původní rozměr modlitby má své místo dál. To je spiritualita naší komunity. Ted' silně převažuje meditativní modlitba, ve které se právě objevují zpěvy z Taize a prostor ticha. Z lidí, kteří sem přijíždějí je asi polovina nevěřících, tak je tato varianta i jednodušší. Jednou za měsíc máme večer chval. To sem přijíždí lidé z Plzně. Jsou to katolíci, věřící z Křesťanského společenství i od husitů, ale vůbec ničemu to nepřekáží.*“ „*Ten způsob modlitby je vstřícný k těm, kdo sem přijíždí. Je dost možná blízko i doba - a je to zcela reálné, že by tu s námi mohli žít i protestanté.*“ říká Hana Plavcová.

4.4.2. Petr Bubeníček

(rozhovor 17. listopadu 2008, Libčice nad Vltavou)

Brzy po vysvěcení se mladý kněz Petr Bubeníček přistěhoval do Mariánských Lázní, kde se stal kaplanem. Kontakty s modlitbami Taize měl dávno před tím, patřil do společenství, které se scházelo u Kaplanů. *„Na Taize mne oslovoval styl těch modliteb ve velkém shromáždění v souvislosti s jednoduchou cestou modlitby, není to úplně šikovné, když řada lidí, kteří tuto zkušenost mají a snaží se to přenést do malých poměrů. To vůbec nejde, tam to těžiště pak musí být někde jinde. Co bylo pro mne také důležité, bylo, že jsem si při tom svém rozhodnutí o zasvěceném životě velmi jasně uvědomoval, že mé duchovní povolání má smysl, jen když se vrátím. Opravdu silný moment je zažít zkušenost s Kristem, která je snadná a oslovující a z této zkušenosti vyjít zpátky do svého prostředí, a tam ve svém prostředí a ve svých podmínkách a možnostech, ať už žiji kdekoliv, do svých podmínek a včlenit do toho to své místo. Ted' uděláme v Praze nebo v západních Čechách malé Taize, to není pravda.“* Myšlenky komunity i její modlitba jej formovaly a v určitém období z nich intenzivně čerpal. Snažil se o předání této zkušenosti v místech, kam jako kněz přicházel. To podstatné však nebyla atmosféra. *„Ale je to o tom žít naplno v místním svém společenství. Co asi mělo smysl v mém působení v Mariánských Lázních, že jsem si jasně uvědomoval, že nám chybí takové ty malé domácí společenství, pořád jsme jako na konci komunismu“*

Do Mariánských Lázní přišel na podzim koncem listopadu 1988 na poměrně krátkou dobu, v lednu 1989 již odcházel na další místo. I pár měsíců stačilo pro založení nového společenství, na které většina věřících ráda vzpomíná. *„Asi jsem hledal jak pracovat a to směrem k modlitbě a ta modlitba směrem k Taize byla nejsilnější. Ne směrem k práci s mládeží, ale žít společně modlitebně. Zapadalo do toho běžný život v katolické církvi, ale vedle toho jsme zjišťovali, že se potřebujeme modlit společně nějakým velmi prostým způsobem, který vede na hlubinu. Jistěže do toho měli vliv zkušenosti z Charismatické obnovy, v mém případě se to trochu mísilo, přestože ten akcent na tu charismatickou obnovu u mne nikdy nebyl tak výrazný, mně vždy více vyhovoval ten prostor*

na jednoduchou modlitbu srdce.“ Byla snaha o vytvoření společenství, které se bude scházet mimo svůj běžný život v církvi. „Jistěže člověk zjistil, že ve společenství katolickém v Mariánských Lázních, moc velký potenciál těch, kteří by se chtěli scházet k modlitbě a kteří by byli věkově mně blízko, byl malý. Takže jsme byli otevření všem. Jakmile jsme potkali nějakého jiného křesťana, z jiné církve, který se chtěl také modlit, tak to najednou byl člověk blízký, chtěl stejnou věc. Nestačilo mu setkání se sborem, do kterého případně chodil, nebo nechodil a něco si hledal, katolický kostel mu nic neříkal, protože my jsme byli katolíci a on se katolíkem být necítil, ale chtěl se modlit. Vznikly i ekumenické rozměry, každý, kdo se chce modlit v malém společenství, nám byl blízký. Okamžitě to byl bratr, se kterým mělo smysl se modlit za tu zemi, za ten kraj, za to co je v západních Čechách.“

Společenství mělo maximálně deset lidí, kteří se scházeli každý týden přibližně na dvě hodiny po večerech různě po bytech. Snažili se, když byla příležitost, zvát další věřící ve svém katolickém prostředí, ale tehdy to nebylo moc možné ani nebylo jasné jak. *„Na co rád vzpomínám, bylo, že skrze tyhle modlitby se vytvářeli hodně hezké osobní vazby, které žili jsme spolu i během týdne pořád. Kdykoliv se jednomu z nás dělo, věděli o tom všichni. Tehdy jsme žili dost společně, i když každý byl z jiného společenství, byl jiný, osobní jiná životní situace i zkušenost s církví, ale spojovalo nás to, že jsme toužili žít v modlitbě. V tom společenství lidí opravdu objevovali rozměr modlitby.“*

Setkání probíhala v jednoduchém pořadí. Vždy tam byly chvály, úryvek z Písma, to vše prokládáno písněmi. Byly to většinou zpěvy z Taize, ale také skladby z charismatické konference, které měly původ v evangelikálním prostředí. *„Každá ta píseň pro nás byla modlitba. Písně, které se opakovaly, to pro nás byla modlitba. To tam mělo velkou úlohu, ale úroveň toho zpěvu ..., ale nám to tehdy nevadilo. My jsme se díky tomu zpěvu modlili, a pak už bylo jedno, že jsme neuměli zpívat, a že jsme nikdo na nic nehráli.“*

I pouze krátké trvání společenství mělo význam a stalo se velkým povzbuzením pro řadu dalších křesťanů, kteří poprvé poznali novou tvář modlitby. *„Možná, když se člověk dívá na ten kraj západních Čech, že jenom toto*

může být hodně důležité. Tváří tvář té bezútěšnosti vždy objevovat znovu a znovu tichý pramínek, u kterého si můžeme sednout všichni. Všichni, kteří prožívají nějakým způsobem uprostřed toho kraje jakousi opuštěnost věřících silnou diasporu, ve které si k tomu prostému pramínku vždy sednout všichni, ze všech církví a prostě si říct, tady je Pán. Už nic víc není třeba v tu chvíli řešit.“

4.4.3. Vladimíra Bělunková

(rozhovor 3.září 2008, Mariánské Lázně)

Manželé Bělunkovi přišli do Mariánských Lázní v roce 1974. Oba v současnosti působí v Církvi československé husitské jako faráři. *„Manžel byl z Moravy - Olomouce a já z Plzně. Skutečnost, že si tu lidé nezvykli, jsem tehdy u starších zažívala. Dneska to už nějak tolik není, dnes je tady už jiná vazba. Většina vrstevníků našich dcer šla studovat do Prahy a už tam většinou zůstali.“* První ekumenické vztahy zažívala v Plzni. *„ Jako mládež, tak tehdy jsme neměli nějakou dobu svého duchovního. A v té obci jsme se velice družili ekumenicky, chodili jsme k evangelíkům a ke katolíkům. To byly ty 70. roky a už tehdy to bylo velmi hezké, už tehdy těch mladých bylo tak málo, že nám to bylo jedno z jaké je církve, hlavně tedy když je křesťan.“* Do Mariánských Lázní přišla s živým ekumenickým postojem. V době totality vnímala podobný úděl všech církví. *„Byli jsme na jedné lodi, takže jsme víc tíhli dohromady. Tady ekumena vždy byla, tady jsem se setkala poprvé vlastně s těmi společnými modlitbami na hřbitově v době vzpomínek na zesnulé, v době dušiček. Tady pro to ten prostor asi je, že církev tady má problémy velmi podobné. Takže lidé více tíhnou dohromady a ti mladí obzvlášť.“* První setkání rodiny Bělunkovi s komunitou zprostředkovali studenti z teologické fakulty v Praze, když byli ubytováni na faře a zpívali zpěvy z Taize. Právě skrze hudbu byla rodina nejvíce oslovena, až později začala vnímat komunitu. Posledních několik let pořádá Vladimíra Bělunková novoroční setkání v duchu Taize. *„Každý rok děláme, 1. ledna takové slavnostní odpoledne, přijde jenom ten, kdo se chce spojit s Hospodinem. Zaznívají prosby nebo poděkování za uplynulý rok. Rozhodli jsme se, že když to bude v netradičním čase, tak můžeme mít i netradiční formu. Nemusí to být klasická bohoslužba, liturgie, takže jsme*

začali hledat i jiné formy a pak jsme zkusili vkládat písničky Taize. Já jsem sama v Taize nikdy nebyla a je to takový můj nesplněný sen. Už se asi ani nesplní. Přestože potom toužím, ale zároveň se toho trochu bojím, nemám ráda velké davy lidí. A jazykový handicap tam je také. Kdybych moc chtěla, tak se do Taize jistě dostanu, dnes už to není problém. Myšlenka jako taková se mi moc líbí a ty písně mne také oslovují. Až tehdy nám přišli poprvé do rukou zpěvníky. Začalo mne to tedy víc zajímat, tak jsme potom ty zpěvníčky od někoho dostali a začali jsme se s tím více setkávat.“ Hudba z Taize opět upozornila na výjimečné poselství. Zpěvy jsou často první s čím se věřící setkají, až později objevují komunitu a její myšlenky. „Pro nás Taize bylo jako zjevení. Já jsem si totiž na Taize uvědomila, v jaké my jsme tady žili obrovské izolaci, jak jsme nevěděli vůbec nic, co se děje ve světě. Já, když jsem slyšela o Taize, tak to bylo něco úžasného, a pak jsem teda zjistila až později, že to funguje už od války, teda třicet let, a my jsme o tom neměli a neměli jsme nejmenší potuchy, že něco takového někde existuje. Uvědomila jsem si jaký je to od nás kousíček a jak jsme vůbec nic nevěděli. My se o komunitě dozvěděli až po revoluci.“

4.4.4. Zuzana Kalenská

(rozhovor 27. září 2008, Mariánské Lázně)

Dcera Vladimíry Bělunkové, Zuzana Kalenská je farářkou Církve československé husitské v Tachově. Jako první vzpomínky na setkání se spiritualitou Taize si také vybavuje rok 1990, kdy do Mariánských Lázní na husitskou faru přijela křesťanská mládež z Teologické fakulty. Později během svého studia husitské teologie v Praze se účastnila modlitby vedené studenty na církevní koleji ve Wuchterlově ulici. Sama občas v současnosti připravuje modlitby Taize. „Jednou za rok děláme nárazově setkání s přáteli, například v Železné Rudě. V programu se objevuje modlitba Taize.“ Dnes se jako farářka Husitské církve v Tachově věnuje své práci a zvláště vnímavě přistupuje k ekumenickým otázkám. Organizuje světový den modliteb, účastní se ekumenických pobožností v kostele svatého Václava v Tachově. Silně inklinuje ke spolupráci mezi církvemi ve městě. Od roku 2006 v Tachově připravuje

při vhodných příležitostech modlitbu Taize. „*Jedná se o nárazová setkání, konaná jednou za čtvrt roku. Podnět ke konání modlitby někdy vzejde z naší strany, jindy z farnosti. Forma modlitby je připravena podle doporučení bratří, které jsou uvedeny v českém zpěvníku Taize.*“¹⁴¹

4.4.5. Ivana Čamková

(rozhovor 3. listopadu 2008, Drmoul)

V současné době se každou poslední sobotu v měsíci večer konají modlitby Taize v Drmoulu nedaleko Mariánských Lázní. Jsou pořádány v domácím prostředí, kde se obvykle sejde více než deset věřících. V počátcích byl zájemn vyšší, zejména ze strany mladých, nyní se již vyprofilovala skupina stálých návštěvníků modlitby, mezi kterými najdeme studenty i důchodce většinou z katolické církve nebo z Křesťanského společenství. Jednou z organizátorek je Ivana Čamková. „*Pro mne bylo úplně přirozené se setkávat s lidmi z jiných církví, ale vždy jsem na společném setkání cítila, že se nějak přizpůsobuji a tady se mi hodně líbilo, že můžeme být společně v jednotě, přestože jsme z jiných církví. Líbilo se mi taky, že to má formu a není to pouze emociální. Dlouhou dobu jsme v naší vesnici toužili po nějaké společné modlitbě.*“

O komunitě se dozvěděla méně tradiční formou. „*Deníky bratra Rogera ležely u mě v knihovně už pár let, ale kolem roku 2003 jsem je začala číst a vzápětí jsi ty jela do Taizé, takže jsme se sešly v nadšení nad myšlenkami bratra Rogera a realitou komunity.*“

„*Dlouho jsme chtěly začít modlitbu přímo u nás doma, ale řešily jsme hudbu, a to že ji nejsme schopné zajistit. Tak jsme čekaly na hudebníky, kteří musí modlitbu doprovázet, takže se tím oddaloval vznik modlitby. Pořád jsme si myslely, že bez hudebníků nejsme připravení na to, aby modlitba mohla začít. Nějakou dobu jsme se za to modlily, až nás povzbudil jeden náš kamarád, nabídl se, že se naučí některé písně na flétnu a nám tehdy došlo, že není tak důležitý hudební doprovod, aby oddaloval vznik té modlitby, že podstatné je dát prostor a zázemí našeho bytu, že je důležitější zabezpečit to zázemí pro modlitbu,*

¹⁴¹ HOLMAN, M. Zpěvy z Taize, s. 45.

že to je to, co je hlavně zapotřebí. Pro mne bylo úžasné, když se u nás sešli katolíci z Drmoulu s věřícími z Křesťanského společenství tady z naší vesnice a po několika letech si vzájemně říkali jak si jedni o druhých mysleli, že ani nejsou křesťané, nebo že patří do nějaké podivné duchovní skupiny. A proto se spolu nikdy nebavili a tak opatrně se zdravili. Až tady se vytvořil ten prostor, kde se mohli setkat jako křesťané a mluvit spolu.“

Ze začátku se na modlitbě scházelo kolem dvaceti věřících silné zastoupení bylo zvlášť z Křesťanského společenství, časem se situace změnila. „Myslím si, že se na tom hodně odrazili vnitřní spory v tom společenství a různé způsoby hledání. Někteří poté zjistili, že pro ně tento způsob modlitby není úplně vyhovující, takže nastal jakýsi odliv. Ale je tu určitá část velmi věrných přátel, a já je vnímám jako nositele, kteří mají tu myšlenku i touhu se takhle scházet a modlit se za tenhle kraj. Přijde mi opravdu hodně důležité, že jsme právě tady, asi tady máme být. Je důležité, abychom se právě tady scházeli, my křesťané z různých denominací a církví a modlili se společně. Protože je tolik ran a tolik rozdělení a někdy tu je hodně málo naděje, vnímám to mezi lidmi. Když vidím statistiky a vidím tam ten náš kraj skoro všude na posledním místě, máme tu nejnižší životní úroveň, nejmenší vzdělanost a já na lidech vnímám takovou naštvanost, že jsme tak odstrčení, takový odliv naděje. Pocit, že nic nemá smysl a v budoucnu se to nezlepší, bude to jenom horší. Prostě si myslím, že je hodně důležité dávat naději, což v téhle situaci, ono to klidně může jenom být horší, ale to v čem je naděje je Kristus a je moc důležité, aby tady sem jsme zvali Krista, právě do tohoto kraje, právě do těchto míst, do toho rozdělení a do té otrávenosti, do pocitu odstrčenosti, že jsme na posledním místě.“

Modlitba smíření v Drmoulu do jisté míry zkatolíčtěla. Z počátku ji navštěvovalo minimum katolíků, nyní je to naopak. Počet účastníků kolísá mezi šesti až dvaceti lidmi. „Takže ten počet se hodně mění, a je pokaždé jiná, když se nás sejde míň, tak je ta modlitba taková intimní. Po té modlitbě jsou hodně důležitá ta setkání, když si spolu povídáme a otevírají se podstatné věci. A zrovna tak jsou důležitá i ta setkání, kdy je nás tu hodně. Lidé se mezi sebou poznávají a pak spolu promluví i pár slov, ale už se dozví „tohle jsou lidé z Křesťanského

společenství a můžeme si s nimi rozumět“. A naopak, že jsou lidé z katolické církve, kteří jsou otevření a milují Hospodina, takže se to stabilizovalo tak, že sem přichází stálí přátelé z Křesťanského společenství plus z katolické církve.

Já jsem si uvědomila, že i já jsem byla „hodně otrávená“, že jsem donucená žít tady, kde nedostávám moc duchovní podněty, které by zprostředkovávala církev. Zažila jsem si předtím dobu, kdy mi byly předkládány různé možnosti pro můj duchovní život. Měla jsem pocit, že se pečuje o můj rozvoj a že existují lidé, kterým jde o to, aby se místní církve scházela a spolu komunikovala a nabízeli se podněty k duchovnímu životu, ale ten pocit já tady nemám, ani nemám pocit, že bychom spolu žili jako církve. A mrzelo mne to, měla jsem pocit zklamání. Prostě, když si jednou člověk něco zažije, tak jakoby to očekává, že to bud dál, ví, že to jde. Díky této modlitbě jsem si uvědomila, že **není třeba čekat**, že nám církev něco nabídne. Pokud jsme od Hospodina něco dostali, tak se můžeme snažit aspoň to minimum co jsme schopni předat, dát prostor, aby Bůh předával. Postupně mi došlo, že tohle je alespoň minimum, které jsme schopni dát té místní církvi, být tím člověkem, který dá ten prostor proto scházení, aby tu ta církev žila, aby tu byl nějaký podnět pro další kroky v duchovním životě. Můžeme těm lidem říci, že Taize existuje, a že tam mohou jet. To je nějaký impulz, který nemusíme předávat. My můžeme jen nasměrovat, půjčíme knížku, jsme ochotni k rozhovoru. Že to je prostě to místo, kde může dojít k nějakému Božímu působení, můžeme být částí církve, ve které se žije, že to můžeme být my. Nemusíme být naštvaní, že tu není tenhle život a čekat až to někdo zařídí. Tyhle myšlenky mne ze začátku vůbec nenapadaly, ale stejně sama cítím, že potřebuji povzbudit, být vedená a formovaná. Naše snaha neřeší ten problém, jen jednu jeho stránku.

4.5. Výsledky rozhovorů

Úvod

Z rozhovorů vyplynula řada výsledků témata okruhů, které provázely vznik a další existenci modlitby smíření. Některá svědectví se opakovala, ale většinou byl vývoj každého společenství zcela individuální. Pro větší přehlednost jsou výsledky charakterizovány podrobněji v následujících kapitolách.

Základní okruhy

- Modlitba a její forma
- Vznik společenství v naší republice
- Volba prostoru
- Společenství a jeho podoba
- Laici a duchovní
- Vztahy mezi společenstvími
 - Přínos kontaktů mezi společenstvími
 - Důsledky izolovanosti jednotlivých skupinek
- Město, malé město a vesnice
 - Možnosti setkání ve městě
 - Malé město - vesnice a jejich potenciál
- Další rozměry setkání
- Rizika vývoje

4.5.1. Modlitba a její forma

Jako první a základní krok na cestě ke smíření je potřeba vstoupit do společné modlitby. Tato modlitba je duší ekumenické obnovy¹⁴², je také prostorem, kde se věřící mohou poznat i ve své odlišnosti. Nelze ji nahradit ničím,

¹⁴² srov. JAN PAVEL II., *Ut unum sint*, s. 20.

ani pouhým dialogem ani přednáškami, nebo charitativní spoluprací. Tím, že se k ní scházejí odlišní lidé, nutí přehodnocovat a prohlubovat naše postoje i jednání. Je složité hledat její formu, která by duchovně naplňovala většinu věřících, zvyklých na vlastní spiritualitu. Modlitba v duchu Taize svým meditativním rozměrem zklidňuje věřící a vede jejich věty k jednoduchosti, učí nás neplýtvat slovy.

Ticho, čtení z Písma a zpěv jsou základy setkání. Přehlednost modlitby Taize přináší vhodnou formu, která nestaví do popředí jednu nebo druhou církev, ale s úžasem a radostí přijímá jejich dary a předkládá je ostatním. „*Cesta provizória přináší novou sílu. Jen ten může žít z dynamiky provizorního, ...kdo má smysl pro kontinuitu.*“¹⁴³ Vigílie smíření je připravena tak, že je možné ji uspořádat takřka kdekoliv. Symboly, které využívá, jsou srozumitelné pro všechny zúčastněné a přitom nikoho neupřednostňují ani neuráží. Jednoduchost a prostota, provázející taková setkání jsou podstatná, odkazují nás k základům, ze kterých jsme všichni vyšli a které jsou stále nejdůležitější.¹⁴⁴ S důvěrou a láskou se opřít o Krista vzkříšeného je pravda, na které se shodneme.

Tato modlitba dodává důvěru i v místech, kde je církev malým stádem, právě tam otevírá velké možnosti. Přímluva je začátkem skutků, v tomto prostředí je možné scházet se v rodinách, tak jako prvotní církev a tím znovu objevit evangelium. To sebou přináší i mezigenerační rozměr, k modlitbě jsou přizváni i prarodiče a děti, které jsou přítomné a nenuceně přijímají vzor duchovních setkání. Můžeme i vyzorovat, že dochází k určitému rodinnému předávání této služby, kdy stárnoucí rodiče přenechají roli pořádajícího další generaci v rodině.¹⁴⁵

Hudba - její smysl by neměl být přeceněn, je zbytečné bát se svých skromných možností, ale ani by se neměl podcenit, tedy rozhodně ji nevypouštět,

¹⁴³ SCHUTZ, R. *Dynamika provizória*, s. 22.

¹⁴⁴ 4.4.2. P. Bubeníček.

¹⁴⁵ 4.2.3. M. Hošková.

spíš přemýšlet nad vhodným výběrem skladeb.¹⁴⁶ Zpěv je jednou z prvních cest, kdy se lidé o Taize dozvědí.¹⁴⁷

Bratři když vybízejí k modlitbě smíření, vždy připomínají, že přítomnost na této modlitbě není náhradou za bohoslužbu ve své církvi. Tato připomínka má dobrý vliv na duchovní přehlednost situace. Nikdo se nemusí cítit ohrožen ve svém náboženském základě, nepřináší rozdělení do sborů a farností. To sebou nese určité uvolnění a předem jasně vymezuje místo modlitby. Doporučený rytmus setkání je přiměřený a zcela únosný. Jednou za měsíc, nebo za čtvrt roku je i v silách vytížených věřících připravit ekumenické setkání. Některá domácí společenství se setkávají každý týden, respektují při tom možnosti věřících, takže se většinou jedná o pátek či sobotu.¹⁴⁸ Tyto dny jsou symbolické, nesou v sobě odkaz na Kristovu oběť a jsou provázeny i zvláštním programem (kladení čela na kříž, položený na zemi a slavnost světla, ...). Jiná společenství nemají kapacitu žít takto intenzivně, proto volí mezi setkáními větší časový odstup.¹⁴⁹ Je dobré si všimnout, že se jedná o větší společenství věřících, kde je příprava a organizace náročnější. Zvát opětovně, rytmicky a přehledně je smysluplné, a pomáhá to i organizátorům v soustavnosti.

Zachovávat věrnost v prioritách modlitby je stálým návratem k tomu podstatnému. Pokud se lidé ve společenství dobře cítí a mají přirozené přátelské vztahy, je prospěšné znovu připomenout podstatu setkání. Důvody, pro které tato modlitba vznikla, jsou individuální, ale má smysl po nějaké době se k nim vrátit a osvěžit si původní myšlenky. Ani společenské ani politické změny nemusí být důvodem rozpadu společenství, mohou znamenat pouze jeho proměnu, tak jak to pozorujeme v pražském společenství.¹⁵⁰

¹⁴⁶ 4.4.2. P. Bubeníček.

¹⁴⁷ 4.4.3. V. Bělunková.

¹⁴⁸ 4.3.1. P. Ženíšková.

¹⁴⁹ 4.3.3. K. Řežábek.

¹⁵⁰ 4.2.2. M. Hošková.

4.5.2. Vznik společenství v naší republice

Počátky českých kontaktů s komunitou Taizé spadají do období 60. let, kdy komunita do východní Evropy vysílala své bratry. Posly smíření se tehdy stali zejména bratr Rudolf a později bratr Alois. Vznik prvních společenství v naší republice je vázán na vztahy s těmi, kdo bratry přijali jako své hosty, tedy zejména s bratrem Kocábem¹⁵¹ a rodinou Kaplanovou¹⁵². Ty podporují vznik dalších společenství, rozšiřují materiály a seznamují bratry s dalšími věřícími. Během 70. a 80. let často prokazují věrnost a statečnost nejen při setkání s tehdejší bezpečností. Jejich dlouhodobé rozhodnutí přijmout věrnou zodpovědnost za organizaci modlitby je vykročením po neznámé a nelehké cestě, která je může zavést i na místa konfliktů a neúspěchů. Většinou nalézáme jednoho nebo dva křesťany, kteří jsou hluboce osloveni myšlenkami Taize a přijmou výzvu bratří k vlastní aktivitě v místech, kde žijí. Jejich postoj je obdivuhodný, zejména když se jednalo o manželské páry nebo přímo o rodiny v době totality. (Kaplanovi, Hoškovi, Ženíškovi...)

Z těchto malých tajných farních i rodinných shromáždění se v naší zemi začíná rodit nový způsob modliteb smíření. Vlastní předávání modlitby není snadné,¹⁵³ je vloženo do struktury, kterou je třeba zachovávat, složité je i nelegální rozšiřování textů. Protože se jedná o dobu totalitní, a setkání jsou částečně tajná, neznají se mezi sebou ani lidé z těchto skupin. K jejich propojení dochází až při setkání v polských Katowicích. Velkou měrou se o to zasloužil zejména Zdeněk Susa, který se stal prostředníkem mezi katolickými a protestantskými skupinkami Taize v naší zemi.¹⁵⁴ Nejčastěji je komunita spojována s hudbou. Většinou se lidé dozvídají o komunitě skrze zpěvy z Taize.¹⁵⁵

Po roce 1989 dochází ke změně, po otevření hranic se do Taize vydává stále více poutníků, často už zcela nezávisle na těchto prvotních kontaktech. Postkomunistické setkání v Praze je velkým povzbuzením pro místní křesťany.

¹⁵¹ 4.2.1. A. Kocáb.

¹⁵² 4.2.2. M. a J. Kaplanovi.

¹⁵³ 4.2.1. A. Kocáb.

¹⁵⁴ 4.2.3. M. Hošková.

¹⁵⁵ 4.4.3. V. Bělunková.

Mnozí se prvně setkávají s komunitou a dozvídají se nové informace o ekumeně. Osloveni jsou i laici, kteří stáli na okraji církve a při evropském setkání jsou pozváni ke spolupráci.¹⁵⁶ Poněkud opatrné a pozvolné seznamování místní církve se mění v přirozenou sympatii. V 90. letech jsou s oblibou přijímány novoroční poutě důvěry, na které se do evropských měst vydává mnoho mladých věřících. Ti po návratu domů rozšiřují zpěvy a dopisy, někde vznikají i nová společenství. První kontakty i přes vývoj doby zůstaly funkční dodnes. Vztah bratří k prvním, tehdy ještě tajným spolupracovníkům z naší země, je stále živý. Setkání s rodinou Kaplanovou a s její další generací - Hoškovými neustaly a jsou zdrojem stále aktivní spolupráce. I dnes věrně pokračují v organizaci modliteb v Praze. Není výjimkou, že se toto duchovní požehnání a úkol přenáší v rodině na další generaci, která přijme za své dál pokračovat v díle.¹⁵⁷

Vedoucí modliteb na sebe berou odpovědnost, vyžadující mnoho trpělivosti a pokory. Většinou se jedná o laiky, kteří se zapojují z vlastního zaujetí a až během další doby zjišťují požadavky na svou službu. Nejčastěji byli osloveni jednáním komunity, se kterou se setkali.¹⁵⁸ Jedná se většinou o studentská a první pražská společenství. Ale překvapivě mnoho věřících inklinujících k modlitbě smíření v Taize nikdy nebylo a návštěva komunity se jim stala mnohaletým tajným přáním.¹⁵⁹

Důvody, které uvádějí jsou skoro všem společné, jde o problém jazykový. Dnes je pout' do komunity velmi dostupná technicky i finančně (je možné využít vypravených autobusů z větších měst, jet vlakem nebo automobilem po vlastní ose). Většinou se ve skupině z Čech najde alespoň jeden překladatel, který pomůže jazykový handicap vyřešit, takže obavy z nedorozumění mizí. Společná cesta do Taize přináší velké povzbuzení a prohlubuje vztahy věřících, přesto se v západních Čechách s takto organizovanými zájezdy setkáváme minimálně.

¹⁵⁶ 4.2.3. M. Hošková.

¹⁵⁷ Tamtéž.

¹⁵⁸ 4.3.2. L. Petrlík.

¹⁵⁹ 4.4.3. V. Bělunková.

Většinou z řad studentských společenství¹⁶⁰, které nejsou přímo vedeny v duchu Taize.

4.5.3. Volba prostoru

V kostelech či modlitebnách jsou i organizátoři hosté, proto je zapotřebí hledat místo, kde hostitelé podporují tuto modlitbu anebo prostor, kde jsou dobré vztahy se správci. Nevhodný výběr se odráží a poznamenává setkání (příliš velký a oficiální prostor, složité požadavky správců, vlastní komplikovaná situace v církvi, která poskytuje zázemí,...). Organizátoři musí také zvážit dostupnost místa a pokud se jedná o kostel, pak i roční období.¹⁶¹

Domácí modlitba v sobě nese několik rovin. Dům, ve kterém se lidé scházejí k modlitbě je místem požehnaným. V rodinném prostředí vznikají rychleji přátelské vztahy, nenucené a hluboké. Stává se docela malým místem smíření. Otevřenost a organizace je službou, nesoucí v sobě více nároků. Hostitelská domácnost musí počítat s určitou ztrátou soukromí. Je proto potřeba, aby měla dostatečně zralé vlastní vztahy, které nebudou poškozeny požadavky takového setkávání. Modlitba je v domácím prostředí možná jen do určitého množství lidí. Zejména za dob komunismu pozvání do domácnosti přinášelo velké riziko. Anonymita měla zajišťovat bezpečnost zúčastněných, ale zároveň znevýhodňovala pozice hostitele.¹⁶² S odvážnou otevřeností se setkáváme již v prvních letech pobytu bratra Rogera v Taize. I zde se lidé neznali jménem, aby se snížilo riziko udání.

4.5.4. Společenství a jeho podoba

Vlastní profilace skupin je různá, ovlivňuje ji více vlivů: nejčastěji důvod vzniku, velikost skupiny, jaké církve ji pořádají a které se jí účastní, věková skupina, prostředí, a jiné. „*Společenství, jedno z nejkrásnějších jmen církve.*“¹⁶³

¹⁶⁰ 4.3.2. L. Petrlík.

¹⁶¹ 4.3.3. K. Řežábek.

¹⁶² 4.2.2. M. a J. Kaplanovi.

¹⁶³ SCHUTZ, R. *Netušená radost*, s. 53.

Křesťané inklinující ke společné modlitbě se učí shromažďovat v jednotě také proto, aby se vzájemně povzbudili a pomohli si. S odvahou a pokorou vstupují do dialogů a ekumenických vztahů, které nejsou jednoduché a z počátku ani přehledné. Postupné sdílení však přináší možnosti nového, hlubšího pohledu na církve a její dary. Tento vhled otevírá nové souvislosti a podněty, které se mohou stát pro unavené věřící dalším impulzem, ať už v pohledu na vlastní církve a její službu, nebo přijetím dobrého příkladu, který si vezmeme z jiných duchovních rodin.

Taková setkání sebou přináší mnoho dobrého, po nějaké době však mohou sklouznout k přílišné emociální nebo lidské stránce a tím ztratit svou výjimečnost¹⁶⁴. Proto je dobré volit podobu a náplň modlitby tak, aby se stala vyrovnaným dialogem soustředěním na projevy Boží dobroty, nikoliv lidské činnosti. Je nutné přijmout současný ekumenický stav takový jaký je a zároveň neustrnout, nebýt spokojen s přátelským rozdělením, ale stále mít upřen pohled na smíření. Ten kdo narazí na „skandál rozkolu“ prostě pociťuje bolest a smutek. Tato lítost je rozhodně zdravější, než nezájem a nebo útulná spokojenost se současným stavem klidu. Obrovské a dříve nepředstavitelné kroky se již ve vývoji ekumenických vztahů uskutečnili, ale to neznamená, že jsme na konci cesty. Cíl není složení zbraní a respektování toho druhého, ale vztah lásky a znovunalezení jednoty církve, protože tak to řekl Kristus.

Dlouhodobý vývoj modlitby smíření je často provázen postupným příklonem k jedné církvi. Většinou se jedná o domovskou církve pořadatelů. Jestliže se i přes tuto skutečnost udrží myšlenka prosby za jednotu, pak zůstává modlitba otevřena dalším církvím.

4.5.5. Laici a duchovní

Při hledání informací o historii Taize modliteb v našem kraji je, zejména v katolické církvi, velkým problémem jakási ztracená místní paměť. Někteří duchovní odpovídali záporně, na dotaz zda se dříve v jejich farnostech konala modlitba Taize, ačkoliv se tam vyskytovala v době, kdy tuto farnost vedl jiný

¹⁶⁴ 4.4.5. I. Čamková.

duchovní. Tento problém je evidentní v katolické církvi, kde dochází k častější změně duchovního správce. Kněží, kteří jsou po nějaké době přesunováni do jiných míst, obvykle neznají historii ani předešlou činnost laiků svých nových farností. Tato neznalost je pochopitelná a omluvitelná, ale poměrně znevýhodňuje život farnosti. Laici, ačkoliv se jim například dostalo velmi dobré formace či vzdělání, a jsou obdarováni různými talenty, nejsou pozváni ke spolupráci. A protože se cítí být unaveni, nemají potřebu znovu začínat rozpravu o své službě jako první.

Opakujícím se momentem většiny společenství vzniklých převážně z katolického prostředí, je malá návštěvnost duchovních (nedostatek času, jiné priority, přetíženost, složitá osobní situace, únava, vyhoření, introverze, strach, nezájem, pasivní postoj k ekumeně,...). Jiná je situace v protestantském prostředí, do organizace se duchovní zapojují více.¹⁶⁵

Účast duchovních však není nepodstatná, pro společenství znamená podporu a je povzbuzením pro laiky, zejména v začátcích setkávání a je i teologicky vhodná.¹⁶⁶ Věřící, zejména mladší generace, která nebyla duchovně vzdělávána, často ani nezná důvody rozkolu a zejména konvertité je ani po přiblížení nechápou. To je v podstatě ideálně nezatížená pozice věřících, ale může vést ke krokům, které překračují dnešní možnosti a ekumenickou skutečnost současné církve. V dobré víře a s nejčistším úmyslem tak tito věřící přichází vzájemně ke stolu Páně. Následné odmítnutí je pro ně zdrcujícím nárazem na realitu. Způsobuje jim hluboký zmatek a dlouhodobou bolest z nepřijetí. Avšak právě v této chvíli se před námi nezakrytě rozprostřou pravé důvody ekumeny. Bratr Roger nazýval eucharistii jako jediný prostředek sjednocení. Přesto je nezbytné respektovat současný stav a bolest, kterou způsobuje transformovat v modlitbu za jednotu. Rozmrzelost z prozření by neměla být konečným postojem věřícího, ale prosba za uzdravení, odpuštění je zralým řešením situace. Právě z této zkušenosti, pokud se věřící neuzavřou, může vytrysknout pramen smíření.

¹⁶⁵ 4.3.3. K. Řežábek, 4.4.4. Z. Kalenská.

¹⁶⁶ 4.2.3. M. Hošková.

Jako laici potřebujeme najít své místo na této cestě, a potřebujeme ujištění, že je naše činnost smysluplná a důležitá. Bratři z Taize zde odvádějí obrovský kus práce tím, že zvou laiky k zodpovědné činnosti a jejich služby si váží. V tom jim může velmi pomoci místní duchovní, za předpokladu, že sám má zdravý ekumenický postoj. Jeho vztah se také vyvíjí, dostává se mu nových zkušeností, i pro něj je důležité mít dobré zážitky s dalšími církvemi.¹⁶⁷ Proto je potřebné zvát duchovní authority do společné modlitby. Jejich přítomnost je také pro mnoho věřících z vlastní církve ujištěním, že není potřeba se obávat manipulace během setkání. Duchovní svým zdravým postojem pomáhá v udržování pravdivé ekumeny při společných setkání - bez nalhávání či ignorace současného stavu. Není nutné mít kontakt s komunitou, ale je dobré poznávat její specifikum. Znat jejího ducha, učit se jak by se k našim úlohám postavila ona, jak by je řešila. Duch smíření není omezen pouze na jeden problém, tak jako v západních Čechách není jediným duchovním problémem odsun a následná změna obyvatelstva. Naslouchání člověku i době přináší vysoké požadavky na naslouchání a trpělivost, neznamena to však, že budou věřící mlčet a čekat.¹⁶⁸

4.5.6. Vztahy mezi společenstvími

V přímém ekumenickém prostředí se vyskytují různé alternativy setkání a společných modliteb, využívající zpěvy z Taize.¹⁶⁹ V Plzni zaznamenáváme její dlouholetou přítomnost. V pohraničí se vyskytuje poměrně skromně. Její předávání není snadné, je zasazena do tichého meditativního základu. Skupinky o sobě často nevědí a mnohdy také nepocitují potřebu to změnit. Zajímavé je, že ani někteří plzeňští organizátoři se vzájemně neznají. Zda je to správné, nebo ne ukazuje čas. Zatím je možné důvody pro i proti shrnout do několika poznámek.

¹⁶⁷ 4.2.3. M. Hošková.

¹⁶⁸ 4.4.5. I. Čamková.

¹⁶⁹ 4.4.1. R. Frouz a H. Plavcová.

4.5.6.1. Přínos kontaktů mezi společenstvími

V naší republice najdeme desítky společenství Taize. Většina z nich se vyskytuje v komorní sestavě několika věrných (10 - 15 věřících) a ostatní přichází nárazově. Původ vzniku je různý, u skupin studentů je spojen počátek převážně v návaznosti na pouť do Taize, u dalších nalzáme zprostředkovanou informaci o ekumenickém poselství komunity od dalších věřících. S touto cestou se setkáváme zejména za totality.¹⁷⁰ Vlastní vývoj a délka trvání skupiny je přímo vázána na její vedoucí. V případě jejich odchodu se jim buď podaří předat zodpovědnost, nebo s jejich odchodem končí i modlitba smíření.¹⁷¹ I jejich vazba na komunitu má různé rozměry. Zejména v Čechách nemají organizátoři příliš potřebu vystupovat oficiálně, často bratři ani netuší o existenci takových modlitebních buněk. Zda je to nevýhoda, nebo je tato svoboda ku prospěchu, většinou ukazuje čas. Je však dobré pojmenovat si důvody proč má smysl otevřít se a dát o sobě vědět i mimo své město. Mnoho poutníků, kteří přijíždí z Taize osloveni, po návratu neví, jak mají sami dál pokračovat. Proto buď vyhledají nějaké společenství, do kterého začnou docházet, ale to je možné pouze tehdy, když se v jejich blízkosti nějaké vyskytuje, nebo se s ostatními snaží o založení nového. Zejména při vzniku nového společenství má smysl podpora a rada vedoucích ze zralejšího společenství. Ochotně zde figurují pražská shromáždění Taize, která pomohou při orientaci a získání vhodného vybavení například zpěvníků nebo kříže. Zkušenější vedoucí mohou také upozornit nově začínající společenství na možné slabiny při organizaci. Z tohoto prostředí také vychází organizace větších duchovních programů například Slavnosti světla, společné cesty do Taize či organizace poutě důvěry do evropských měst.¹⁷² Kontakty na ně nalezneme na webových stránkách komunity, kde najdeme také popsanou modlitbu i většinu zpěvů s audio nahrávkami. Tato forma informovanosti je velmi funkční a umožňuje věřícím ze vzdálených míst aktivní zapojení. Na těchto

¹⁷⁰ 4.2.3. M. Hošková.

¹⁷¹ 4.3.2. L. Petrlík.

¹⁷² 4.2.3.M. Hošková.

stránkách však nalézáme právě jen kontakty na větší společenství. I jejich počet je velmi skromný.

Trochu více prozrazuje deník Ikony přátelství, která putuje naší zemí. Společenství, hostící tuto ikonu však často nejsou přímo navázána na Taize, většinou se pouze účastnili některého programu, připraveného komunitou. Každá skupina a její situace zůstává zcela originální a její růst i vývoj specifický. Organizátoři by však měli mít vlastní zkušenosti s touto modlitbou, ať už v naší republice nebo přímo z Taize. Usnadňuje to počáteční situaci celého společenství a později je i pomocí v zachování priorit (modlitba za jednotu, naslouchání, meditace, ...).

Je také dobrá alespoň minimální znalost priorit komunity Taize a součastné ekumenické situace. S tím souvisí i nutnost přijmout variantu, že ve skupince může dojít k nesvárům mezi věřícími. To je velmi bolestivé, ale smutně přirozené, vždyť právě to je důvod rozkolu.

4.5.6.2. Důvody a důsledky izolovanosti jednotlivých skupinek

Každé společenství se profiluje unikátním způsobem, hledá své místo i službu v prostředí, ve kterém vzniklo, proto není nutná vazba na další skupinku Taize. Jeho nejdůležitější vazby jsou místní. Vznik je většinou spojen s impulzem, který vyšel ze setkání se spiritualitou komunity nebo jiným ekumenickým podnětem, ale nemusí na ně být trvale vázán. Jsou společenství, která využívají zpěvy i tichou modlitbu, ale nemají potřebu aktivního vztahu s bratřími.¹⁷³ Tato nezávislost má svůj význam, dovoluje společenství reagovat na své vlastní potřeby. Není možné čekat na pomoc jiné skupiny, jde o to reagovat na svou situaci. Nikdo ji většinou nedokáže pochopit lépe než vlastní společenství.

Komunita nechce vytvářet hnutí ani novou církev, netouží mít dozor nad věřícími, jen podporuje jejich vlastní aktivitu. Bylo by pro ni i neúnosné přijmout zodpovědnost za všechna společenství Taize ve světě. Unikátnost každého společenství má i osvobozující rozměr, pro shromáždění by mohlo být zničující porovnávat se a soutěžit s ostatními. Možnosti jsou vždy specifické, jiná

¹⁷³ 4.4.1. R. Frouz a H. Plavcová.

je situace ve městech, jiná na vesnicích, to profiluje formu scházení a priority společné modlitby. I během vlastního vývoje dochází k postupné proměně.

4.5.7. Město, malé město a vesnice

V těsném prostoru měst a malé pospolitosti obcí naší země je viditelná šance spolupráce mezi křesťany. *„Rozdělení je nejcitelnější tam, kde členové různých církví a církevních společenství žijí bok po boku v městech a obcích.“*¹⁷⁴

4.5.7.1. Možnosti setkání ve městě

Nejčastěji se s modlitbou Taize setkáváme ve větších městech, kde ji navštěvují a často i pořádají studenti.

Vlastní klima ekumenické spolupráce církví ve městě formuje i otevřenost a počet účastníků modlitby.¹⁷⁵ Volba místa setkání odráží jeho charakter a atmosféru. Je měněno podle potřeb shromáždění, pokud se sejde větší množství osob a společenství má tendenci růst, je volen přiměřený prostor.

Jak ale hledat přirozenou vztahovou „rovinu“ ve větším shromáždění? Uvolnění je možné nacházet ve spolupráci při organizaci modlitby a dobré je i hledat další možnosti vzájemné pomoci například v charitativní nebo společenské oblasti. (přípravy dětských programů, seniorských setkání, společné výlety na duchovní místa nebo přednášky, ...) Organizace je většinou dílem jednoho člověka, ostatní se přidávají jako pomocníci. Po určitém čase a zvláště ve větších shromážděních je tato pozice velmi vyčerpávající, proto je potřeba hledat ideální formu rozdělení úloh. Jako smysluplné se ukazuje rozložení zodpovědnosti na více osob, ve větších společenstvích se může přirozeně vyprofilovat hudební skupinka a technická pomoc.¹⁷⁶ Ve větších městech vznikají shromáždění, do kterých přichází studenti. Ti se po dokončení studia vrací do svých domovů a zde hledají duchovní zázemí. Pokud ho nenacházejí, nebo

¹⁷⁴ KASPER, W. *Duchovní ekumenismus*, s. 59.

¹⁷⁵ 4.3.1. P. Ženíšková.

¹⁷⁶ 4.3.3. K. Řežábek.

inklinují dál k ekumenickému duchu, mohou být zdrojem nových společenství Taize, nebo shromáždění s podobným náboženským základem.

V západních Čechách jsou místa, kde dochází k dlouhotrvajícímu ekumenickému setkávání, bez jakékoliv závislosti na místě konání.¹⁷⁷ Velkým příkladem a povzbuzením je například spolupráce plzeňského Křesťanského společenství s místním katolickým biskupstvím. Velkou měrou je to zásluhou otce biskupa Františka Radkovského a pastora Karla Řežábka, jejich postoje a práce je ekumenicky víc než věrohodná.

4.5.7.2. Malé město, vesnice a jejich potenciál

„Kde jsou dva nebo tři ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.“ Mt, 18,20

Věřící z menších měst a vesnic mají čtenější příležitost k vzájemnému seznámení s ostatními křesťany, často však nevidí „důvod“ k ekumenickému setkání.¹⁷⁸ Celá léta o sobě vědí jako křesťané, ale nekontaktují se, protože nenachází potřebu ani odvalu být prvními. Toto duchovní vyhranění je častější tam, kde jsou funkční sbory a farnosti, které mají dobré zázemí a nepotřebují další vztahy. Proto je důležitý postoj duchovních, vedoucích sborů a autorit místní církve. Jejich stanoviska často hluboce utváří postoj společenství. Jejich vta k ekumenickému jednání pomáhá vystavět nové mosty, nebo naopak uspí či zcela zrelativizuje hledání a postoje laiků. Jsou představiteli, kteří zastupují svou církev, a tím vytváří obraz o ní samotné. Zejména v menších městech jsou jejich postoje a práce, ať je jakákoliv, lépe vidět.

V místech malého počtu obyvatel je častější nouze o společenství, lidé ačkoliv touží po duchovní podpoře ji často nenalézají a cítí se opuštěni.¹⁷⁹ Tato místa, většinou okrajové vesnice, duchovně vymírají, provázeny modlitbou osamělých věrných křesťanů. Právě těmito miniaturním společenstvím věnoval pozornost Roger: *„Toto malé „nič“ je schopné stát sa živým znamením Krista, který nás zhromažďuje, aby sme sa kráčali vedno s celou ľudskou rodinou.“*¹⁸⁰

¹⁷⁷ 4.3.3. K. Řežábek.

¹⁷⁸ 4.4.5. I. Čamková.

¹⁷⁹ Tamtéž.

¹⁸⁰ SCHUTZ, R. *Taize Púť dovery na zemi*, s.44.

Mladí lidé zde nenachází zázemí a svou víru jen stěží rozvinou a obhájí i před sebou samými. Přesto tato nouze přináší i určité očištění a protřibení duše. Velkou posilou jsou setkání s dalšími zralými křesťany a zvláště s duchovními, kteří dokáží naslouchat a povzbudit. Jednou z cest jak zachovat křesťanství v tomto prostoru, je duchovně žít spolu. Zejména malá společenství mohou dlouho vyčkávat, než se odváží vykročit do nezajištěnosti a přijmout své nepatrné možnosti.¹⁸¹ I malé světlo stačí. Strach a nerozhodnost přijmout službu z důvodu vlastní křehkosti, zbytečně vysiluje. Není zapotřebí kvalitního hudebního doprovodu, ani charismatické osobnosti, která by přijala vedoucí roli. Důvody malého sebevědomí mohou dlouho oddalovat a někdy zbytečně utlumit rozhodnutí vstoupit na cestu ekumenické služby. Bratr Roger proto tak často zmiňoval důvěru, která musí být na počátku. „*Jsme to vlastně my, kdo musí začít.*“¹⁸²

4.5.8. Další rozměry setkání

Učit se společně modlitbě a dávat jí prostor i mimo oficiální setkání přináší rozměr sociální. Dál pokračovat v prohlubování vztahů a s vděčností přijímat nově se otevírající možnosti přátelství nás učí vidět další křesťany jako své bratry a sestry. Sloučit myšlenky, slova i skutky v laskavé a poctivé jednání, je dobré před Pánem a hodnověrné před světem, takové jednání otevírá dveře i duchovně hledajícím. Jako další plody ekumenického společenství je možné spatřovat v kulturních a sociálních projektech.¹⁸³ Místní společenství modlitby smíření prochází vlastním vývojem, mění se jeho atmosféra i lidé, kteří přicházejí.¹⁸⁴ Tato dynamika posiluje obranyschopnost skupiny před ustrnutím. Nebezpečí zde může být však jiné, množství nových priorit může rozmělnit pozornost a pohled na to důležité, je tedy dobré věrně se čas od času vrátit k základům, proč vznikla tato modlitba právě v tomto prostoru a znovu se zamyslet nad vývojem místní situace.

¹⁸¹ 4.4.5. I. Čamková.

¹⁸² SCHUTZ, R. *Dynamika provizória*, s. 12.

¹⁸³ srov. *Direktář*, s. 91.

¹⁸⁴ 4.2.3. M. Hošková.

Schopnost aktuálně reagovat a vnímat v souvislostech (církve, území, historie) přináší široký pohled na to co je před námi.

4.5.9. Rizika vývoje

Rizikem společné modlitby může být změna podmínek, která způsobí ustrnutí společenství nebo přerušení jeho vývoje. Dochází k němu z více příčin, nejčastější jsou vlastní životní změny u vedoucích skupiny (ukončení studia, manželství a založení rodiny, stěhování, jiná duchovní služba,...)¹⁸⁵ V době po revoluci 1989 se změnily možnosti uplatnění některých věřících a to způsobilo i proměnu jejich priorit, bylo možné se angažovat například v oblasti kulturní, politické či vědecké.¹⁸⁶

Dalším nepříjemným rizikem je situace, kdy se společenství samo ocitne uprostřed rozbrojů a rozdělení, nebo v jeho přímé blízkosti. Znovu má být připraveno reagovat v duchu smíření i v těchto konfliktních situacích mezi místními církvemi, nebo během sporů uvnitř jedné církve. Součástí takové cesty je i otevřenost jiným formám ekumeny, jejich podpora a účast na modlitbách i dalších programech.

¹⁸⁵ 4.3.1. P. Ženíšková, 4.2.3. L. Petrlík.

¹⁸⁶ 4.2.3. M. Hošková.

VÝSLEDNÉ HYPOTÉZY

Hypotéza č.1

Lze hypoteticky předpokládat, že v místech, zatížených svou historií, se otevírá prostor pro ekumenická setkání, zejména neformálního charakteru.

Hypotéza č.2

Lze hypoteticky předpokládat, že se modlitba smíření může stát duchovní inspirací i v dnešní době, problémem je nedostatečná informovanost a její obtížně přenosná forma.

V praktické části je využíván kvalitativně orientovaný výzkum, přinášející hlubší vhled do dané oblasti. Metodou nestrukturovaného rozhovoru, umožňujícího úplnou volnost odpovědí, jsem dospěla i k novým, těžko předpokládatelným informacím.¹⁸⁷ Jedinečnost odpovědí každého člověka je zachována a respektována. Jde o soustředěné naslouchání svědectví lidí, kteří byli osloveni.¹⁸⁸

¹⁸⁷ srov. GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*, s. 111.

¹⁸⁸ srov. Tamtéž, s.31.

ZÁVĚR

Tato práce je zaměřena na téma ekumenické modlitby v prostředí západních Čech. Klade si dvě základní otázky. První otázka se věnuje potenciálu většího příklonu k ekumenickým setkáním, v prostředí, které je zatíženo svou minulostí a kde jsou křesťané minoritou. Druhá je zaměřena na inspiraci pramenící z komunity Taize a možnosti využití modlitby sestavené bratry.

Pokorné přijetí současného stavu neznamena smutné čekání na to, co přijde, ale podněcuje k návratu ke společným modlitbám v prvokřesťanském duchu a vzájemnému povzbuzení mezi křesťany. V rozhovorech několikrát zazněla důležitá věta: „Není třeba čekat.“ Vycházím z úvahy, že tato duchovní nouze se může stát novou dynamikou vývoje náboženského života tohoto prostoru. Stav nezajištěnosti je možný vnímat i jako výzvu k duchovní kreativitě a dalšímu vývoji spirituality naší doby. Nezvykle velké místo v této budoucnosti zauímají laici. Překvapivě jsou stále nevyužity sklady jejich talentů a schopností, i přes potřebu zapojení laiků do služby církve. Modlitba smíření je závislá právě na jejich otevřenosti a ochotě přijmout zodpovědnost za zachování víry v tomto kraji. Pomocí spolupráce mezi církvemi se otevírá cesta ke vzájemné podpoře a inspiraci, na cestě k jednotě církve.

Ekumenické vztahy mezi laiky vznikají v církvi, ale také v běžném prostředí pracoviště, školy, nemocnice, v občanských sdruženích... Tím se většinou stanou neformálními. Pokud se tyto vztahy dál rozvíjejí do podoby ekumenického společenství, je zapotřebí hledat vhodnou formu těchto setkání.

Modlitba smíření je jednou z cest, kterými se můžeme vydat. Slovo smíření je v pohraničí spojeno s mnoha dalšími termíny. Bolestné události 20. století i nadále pracují v místním obyvatelstvu, poznamenávají společenské i duchovní klima tohoto kraje. Nezakořeněnost a opuštěnost je stále ještě výsledkem exodu zdejších lidí.

Inspiraci v další cestě k uzdravení vzájemných vztahů nacházíme v postojích komunity Taize, zejména u jejího zakladatele bratra Rogera Schutze. Podobné zážitky konfliktů mezinárodního i církevního společenství jej vedli

k hledání smíření a solidarity mezi lidmi. Z tohoto podloží pramení modlitba se zpěvy z Taize.

Během vlastního výzkumu jsem zjistila několik údajů, které mne překvapily. Základním problémem provázejícím vznik této bakalářské práce bylo získání kontaktů na organizátory modliteb. Jedno z prvních zjištění tedy bylo, že poměrně málo funguje komunikace mezi západočeskými společenstvími a komunitou, a takřka vůbec neexistuje komunikace mezi společenstvími navzájem. Souvisejícím problémem je mizející paměť místních farností a sborů.

Ekumenický rozměr v modlitbě smíření nalézáme nejvíce v Plzni, kde je dlouhodobý, ale u komorních společenství menších měst a vesnic se vyskytuje kupodivu skromně. Tato shromáždění inklinují více k profilaci do jedné církve. Jako nejlépe funkční způsoby rozšiřování modlitby smíření v našem kraji se osvědčily osobní pozvání a přátelské vztahy mezi věřícími.

Také jsem byla překvapena zjištěním, že modlitba smíření je většinou záležitostí laiků. V protestantském prostředí je několik společenství organizováno místními duchovními, v katolickém je takových společenství jen velmi málo. Možná, že právě odtud plyne vysvětlení, proč je tato modlitba tak skromně využívána v pohraničí, jednoduše chybí zprávy o její existenci a chybí podpora církve.

Modlitba smíření v duchu Taize není jedinou cestou, kterou se mohou vydat křesťané v západních Čechách. Její přínos je spíše v tom, že se může stát inspirací pro ekumenické potřeby místní církve. Její meditativní charakter zve široké spektrum věřících a hledajících k pokojnému setkání, tolik potřebnému v této době kdekoliv na světě.

Seznam použitých pramenů a literatury

- Bible. Písmo svaté Starého a Nového zákona: český ekumenický překlad. Český ekumenický překlad. 6. přep. vyd. Praha: Česká biblická společnost, 1995. 1007, 293 s. ISBN 80-85810-085.*
- Direktář k provádění ekumenických principů a norem. Praha: Sekretariát České biskupské konference, 1995. 99 s.*
- FENCL, J. Svědectví: Jak se žije křesťanům v plzeňské diecézi?. *Katolický týdeník*, 2008, 2 s.
- FRÖHLICH, R. *Dva tisíce let dějin církve*. Přel. O. Bastl, T. Bastl. 2. vyd. Praha: Vyšehrad, 2008. 304 s. Přel. z: Lebendige Kirchengeschichte: Die Ehrfahrung von 2000 Jahren. ISBN 978-80-7021-964-5.
- GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 1.vyd. Brno: Paido, 2000, 207 s. ISBN 80-85931-79-6.
- HANÁKOVÁ, M. *Některé aspekty duchovních impulsů Taize pro českou církev*. Olomouc, 2004. Diplomová práce. Univerzita Palackého. Cyrilometodějská teologická fakulta. Katedra pastorální a spirituální teologie. Vedoucí práce M. Altrichter.
- HOLMAN, M. *Zpěvy z Taize*. 1. vyd. Praha: Kairos, 1990. 80 s. ISBN 80 900257 0-6.
- JAN PAVEL II. *Ut unum sint*. Encyklika o ekumenickém úsilí. Přel. V. Lišková, I. Peprná. 1.vyd. Praha: Zvon, 1995. ISBN 80-7113-140-7.
- JOLY, Ch. *Modlitba s Rogerem*. Přel. S. Káňová. 1. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 1997. 55 s. Přel. z: Prier a Taizé avec frere Roger. ISBN 80-7192-253-6.
- KASPER, Walter. *Duchovní ekumenismus*. Přel. R. P. Větrovec. 1. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2008. 86 s. Ecumenismo spirituale. ISBN 978-80-7195-216-9.
- Katechismus katolické církve*. Přel. J. Koláček. 2.vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství v Kostelním Vydří. 793 s. Přel. z: Catéchisme de l'Eglise catholique. ISBN 80-7192-473-3.

- KOCÁB, A. *Cestou necestou*. 1.vyd. Středokluky: Zdeněk Susa, 2007. 238 s. ISBN 978-80-86057-41-5.
- MALÝ, R. *Církevní dějiny*. 1. vyd. Olomouc: Matice Cyrilometodějská s. r. o., 2001. 283 s. ISBN 80-7266-083-7.
- MATKA TEREZA Z KALKATY, BRATR ROGER Z TAIZÉ. *Marie: matka smíření*. Přel. K. Kříčková. 1. vyd. Brno: Cesta, 1991. 67 s. ISBN 80-85319-19-5.
- NEUNER, P. *Ekumenická teologie*. Přel. J. Vokoun. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2001. 312 s. Přel. z: Ökumenische Theologie. ISBN 80-7021-408-2.
- OUŘEDNÍKOVÁ, A. „Přeji plzeňské diecézi, aby nebyla ghettem“. *Katolický týdeník*, 2008, s. 1.
- Proměny sudetské krajiny*. 1. vyd. Domažlice: Nakladatelství Českého lesa, 2006. 238 s. ISBN 80-86125-75-2.
- SCHAUBER, V. SCHINDLER, H. *Rok se svatými*. Přel. V. Pola, T. Brichtová, 1. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 1995. 702 s. Přel. z: Weltbild Verlag. ISBN 80- 85527-75-8.
- SCHUTZ, R. *Boj a kontemplace 1970-2*
- SCHUTZ, R. *Boh může iba milovať*. Přel. J. Tomachová. 1. vyd. Bratislava: Serafín, 2001. 109 s. Přel. z: Dieu ne peut qu'aimer. ISBN 80-8081-025-7.
- SCHUTZ, R. *Dynamika provizoria*
- SHUTZ, R. *Láska nad všechnu lásku : Prameny Taizé*. Přel. J. Kaplan. 1. vyd. Brno : Cesta, 1990. 118 s. Přel. z: Amour de tout amour. ISBN 80-85319-03-9.
- SCHUTZ, R. *Netušená radost*. Přel. S. Káňová. 1. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství kostelní Vydří, 2006. 78 s. Přel. z: Pressens-tu un bonheur?. ISBN 80 7195- 075- 0.
- SCHUTZ, R. *Pustiny v srdci vydávají květ*
- SCHUTZ, Roger. *Žít dnešek s Bohem*. Přel. A. C. Bernáček. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1970. 90 s. Přel. z: Vivre láujourd'hui de Dieu.
- Taizé Půt' dôvery na zemi*. Přel. O. Dvorecká. 1. vyd. Praha: Zvon, 1990, 47 s. Přel. z: Taizé. Un pelegrinage de confiance la terre. ISBN 80-7113-030-3.

TYL, H. J. *Psancem*. 2. uprav. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství Kostelní Vydří, 2006. 254 s. ISBN 80-7195-029-7.

TYL, H. J. *Klášter Teplá*. Klášter Teplá u Mariánských Lázní, 1947. 86 s.

Zmizelé Sudety. 4. Upravené a rozšíř. Vyd. Domažlice: Nakladatelství Českého lesa, 2006. 656 s. ISBN 80-86125-73-4.

Elektronické zdroje

Hlavní stránky:

České křesťanské církve [online]. České křesťanské církve, [cit. 2008- 05-12].

Dostupné na WWW: < <http://www.cirkve.cz/>>.

Komunita Noe [online]. Komunita Noe, 2005 [cit. 2008- 05 -12].

Dostupné na WWW: < [http:// www.komunitanoe.cz/](http://www.komunitanoe.cz/)>.

Plzeňská diecéze [online]. Plzeň: Plzeňská diecéze, 2007 [cit. 2008- 05 -12].

Dostupné na WWW: < <http://www.bip.cz/> >.

Taize [online]. Taize: The Taize Community, [cit. 2008-03- 17].

Dostupné naWWW:<http://www.taize.fr/cs_rubrique325.html/>

Bratr Alois: Nový představený Taize [online]. Taize: The Taize Community, [cit. 2008-04-10]. Bratr Roger a Taize.

Dostupné na WWW: <http://www.taize.fr/cs_article2700.html>.

Bratr Roger z Taize: 12. Květen 1915 – 16. Srpna 2005 [online]. Taize: The Taize Community, [cit. 2008-04-10]. Bratr Roger a Taize.

Dostupné na WWW: < http://www.taize.fr/cs_article2520.html>.

České křesťanské církve [online]. České křesťanské církve, [cit. 2008- 11-12].

Bratrská jednota baptistů. Sbory.Dostupné na WWW: <<http://www.baptist.cz/>>.

Diecéze [online]. Plzeň: Plzeňská diecéze, 2007 [cit. 2008-04-10]. Diecéze.

Dostupné na WWW: <<http://www.bip.cz/dieceze.php>>.

PAZDERKA, J. Bratr Alois z Taizé: Chceme být znamením naděje a smíření *Katolický týdeník* [online]. 2006, č.3 [cit. 2008- 05 -12]. Dostupné na WWW: <<http://www.katyd.cz/index.php?cmd=page&type=11&article=4339/>>.

O komunitě [online]. Holostřevy: Komunita Noe, 2005 [cit. 2008-04-10]. Dostupné na WWW: <<http://www.komunitanoe.cz/komunita/index.html>>.

Proč zemřel bratr Roger [online]. Taize: The Taize Community, [cit. 2008-03-17]. Bratr Roger a Taize. Dostupné na WWW: <http://www.taize.fr/cs_article3829.html>.

Meditativní zpěv [online]. Taize: The Taize Community, [cit. 2008-04-10]. Modlitba a zpěv. Dostupné na WWW: <http://www.taize.fr/cs_article2802.html>.

Na všech světadílech [online]. Taize: The Taize Community, [cit. 2008-04-10]. Na všech světadílech Dostupné na WWW: <http://www.taize.fr/cs_rubrique327.html>.

Příprava modlitby se zpěvy z Taize [online]. Taize: The Taize Community, [cit. 2008-04-10]. Modlitba a zpěv. Dostupné na WWW: <http://www.taize.fr/cs_article2798.html>.

Příprava vhodného místa [online]. Taize: The Taize Community, [cit. 2008-04-10]. Modlitba a zpěv. Dostupné na WWW: <http://www.taize.fr/cs_article2798.html>.

Rozhovor s Paulem Ricoeurem: „Osvobození jádra dobra“ [online]. Taize: The Taize Community, [cit. 2008-04-10]. Bratr Roger a Taize. Dostupné na WWW: <http://www.taize.fr/cs_article1319.html>.

Život v diecézi [online]. Plzeň: Plzeňská diecéze, 2007

[cit. 2008-04-10]. Život.

Dostupné na WWW: <http://www.bip.cz/dieceze_zivot.php>.

HAKLOVÁ, M. Modlitba smíření v západních Čechách. České Budějovice 2008.
Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická
fakulta. Katedra filosofie a religionistiky
Vedoucí práce Doc. Mgr. Jaroslav Vokoun, Th. D.

Klíčová slova: bratr Roger, Taize, modlitba smíření, Sudety, západní Čechy,
ekumena, laici

Práce se zabývá hledáním podnětů, které vedly k založení komunity Taize a mohou sloužit jako inspirace pro současnou situaci v prostoru západních Čech. Teoretická část se věnuje historii komunity Taize, způsobu modlitby v duchu smíření a jejímu ekumenickému rozměru. Tato část práce se dotýká i společenských a duchovních souvislostí francouzského a českého poválečného období a jejich vlivu na další vývoj společnosti. V praktické části jsou zaznamenány vzpomínky na začátky této modlitby v Praze, Plzni a dále v menších městech a vesnicích v západních Čechách. Výsledky rozhovorů popisují základní rozdíly mezi možnostmi města a vesnice, mezi atmosférou domácí rodinné modlitby a velkým modlitebním setkáním, a také se věnují otázkám zapojení laiků a hledáním jejich místa v organizaci této modlitby.

Jako výzkumné metody jsou použity nestrukturované rozhovory a analýza obsahu textu.

HAKLOVÁ, M. Reconciliation prayer in West Bohemia. České Budějovice 2008. Bachelor thesis. The University of South Bohemia in České Budějovice. The Faculty of Theology. Department of Philosophy and Religious Studies. Theology. Supervisor Doc. Mgr. Jaroslav Vokoun, Th. D.

Key words: Brother Roger, Taize, reconciliation prayer, Sudeten, West Bohemia, ecumenism, laics

The aim of the bachelor thesis is to find the impulses which led to the creation the Taize Community and which could be regarded as an inspiration for the present situation in the area of West Bohemia. The theoretical part focuses on the history of the Taize Community, the way of praying in the spirit of reconciliation and on its ecumenical dimension. This part also deals with social and spiritual connections between the French and the Czech post-war period and their influence on the further development of society. The practical part of the thesis records memoirs of the beginnings of this prayer in Prague, Pilsen and in smaller towns and villages in West Bohemia. The results of the recordings describe the basic differences between possibilities in a town and a village, and between the homely atmosphere in a family and the large prayer meetings. Further, the results approach the question of how the laics can be involved in this prayer and where do they belong in its organization.

In the bachelor thesis, unstructured interviews and text content analysis were used for the research work.